

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

XV. évfolyam, 39. szám

2019. október 26.

Tartalom

A következő találkozók helyei és időpontjai	2
Bolvári Csaba 1969-2019	4
Dr. Petz G.: A kalocsai érsekség néhány rendelkezése 1848-ból	7
Peller G.: Nikolsburgtól Vörösvárig - Krapf őseim története	12
F. Milbich-Münzer: A Budai-hegység bevándorlói - A felső-svábföldi Vollard/Follath család	23
F. Straub – I. Amrein: A Steierthaler/Steurenthaler-ek hosszú útja	28
Ferencz K.: A Familia Austria és az AKuFF ágfalvi találkozója	61
Hunyady L.: Emlékeim Bandi bátyámról (Ament Andor)	64
Dr. Pencz K.: Rózsai Antal (1944-2019)	66
Tagsági hírek / Mitgliedschaftsnachrichten	67
Melléklet: A Follath-családok leszármazása Budapest környékén	

www.akuff.org

MINISZTERELNÖKSÉG
EGYHÁZI ÉS NEMZETISÉGI KAPCSOLATOKÉRT
FELELŐS ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

NEMZ-KUL-19-0291

A következő találkozók helyszínei és időpontjai

Tavaszi találkozó (közgyűlés)

2020. április 18. v. 25.
Németkér
(Kier) (Tolna megye)

Nyári találkozó
Budajenő
(Budai-hegyvidék)

Őszi, 20 éves jubileumi találkozó

2020. november 7.
Baja
(Frankenstadt, Bács m.)

Az egyesületi találkozókat meghirdetjük a honlapunkon. A tagjaink kb. 30 nappal az esemény előtt meghívót kapnak. Külön kérésre az egyéb érdeklődők is kapnak a részletes tudnivalókat tartalmazó meghívót.

A találkozók helyszíne, időpontja változhat, ezért, kérjük, figyelje honlapunkat, vagy érdeklődjön az elnökségnél

Az AKuFF Hírmondó következő száma a tavaszi találkozóra jelenik meg. Várjuk a bemutatkozó írásokat, a kutatási adatokat, az élménybeszámolókat.

HELYESBÍTÉSEK

Az **AKuFF-Bote 38. számában** tévesen jelent meg a 35. oldalon, hogy a képen Boblik főinkvizítor látható. Helyesen a képen látható festmény a Zierotin család egyik tagját ábrázolja, és a groß ullersdorfi kastélyban látható.

Az **AKuFF-Bote 38. számában** Peller Gábor: Weiszer/Weiser őseim Morvaországából c. írásában valamennyi, a 41-52. oldalakon Christian néven írt személy helyesen: **Hans**.

Az érintettektől szíves elnézést kérünk, az újság online változatában a nevek helyesen jelennek meg!

IMPRESSZUM

*AKuFF-Bote – AKuFF Hírmondó
Alapítva 2005-ben*

Kiadja: **Magyarországi Németek Családfakutató
Egyesülete (AKuFF)**

H-6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

Felelős kiadó: dr. Pencz Kornél, az AKuFF elnöke

Megjelenik 180 példányban. –

Kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Nyomdai munka: **Apolló Média Kft.**,

6500 Baja, Bezerédj Pál u. 9-13.

ISSN 2060-2995

Bolvári Csaba

1969. 07. 26.

2019. 09. 29.

Mély megrendüléssel értesültünk Bolvári Csaba tagtársunk hirtelen haláláról.

Csaba 2005 óta volt tagja az egyesületnek. Alig volt találkozó, melyen nem vett részt, mindig precízen, az elsők közt jelentkezett. Ahol csak tudott segített a találkozók előkészületei munkálataiban, a könyvkölszönzés mindig embert próbáló lebonyolításában, a rendkívüli precízségével, amely minden téren megmutatkozott, megküzdött ezzel a feladattal. Általában az utolsók között távozott a rendezvényeinkről, sok jóízű szakmai beszélgetést folytattunk, volt, hogy estébe nyúlóan. Fontos volt neki az egyesület, nem volt kérdés, hogy ha csak tudott, akár messzi találkozókra is eljött gépkocsival, mindig felajánlva, hogy elhoz más tagokat is, akik útba esnek. Ő maga is szervezett AKuFF-találkozót szülőfalujában, Császártöltésen, ahol nagyon gazdag program várta a résztvevőket. Szakmáját tekintve eredetileg villamossággal foglalkozott, de a később a pénzügyőri pályára lépett. Szabadidejét a hobbijainak szentelte, teljes életet élt.

A legfőbb szenvedélye a családfakutatás volt. Tudását szívesen adta tovább mind gyerekeknek, mind a kezdő családfakutatóknak. Ha egy-egy császártöltési adatért fordult hozzá valaki, biztos lehetett abban, hogy egy

részletes, magyarázatokkal ellátott leszármazási táblázatot vagy ősfát kapott. Mindig vele volt laptopja, mely kimeríthetetlen tárháza volt a tudásnak, hiszen mindent, amit kutatott, digitalizált, adatokat mentett le és rendszerezett.

2017-ben a császártöltési sváb családok feltérképezéséért „Császártöltés Község Közéletéért” kitüntető díjban részesült. Régóta készült, hogy az egyesülettel karöltve kiadja a község családkönyvét, de a teljességre törekedett, és az általa alkalmazott excel-alapú adatbázisban újabb és újabb adatok kerültek bele, hiszen gyűjtötte a Császártöltésről más településre elszármazott családok adatait is, e célból az AKuFF könyvtárában levő rengeteg családkönyvet aprólékosan végigböngészte. Reméljük, életének e fő műve egy szép napon ki lesz adva, ezáltal is őrizve emlékét.

Amióta a németországi Angeli-nemzetség-figyelemmel a császártöltési Angeliekre-Magyarországon is tartott találkozót, rendszeresen részt vett ezeken. Idén elkészítette az Angeli család szerteágazó családfáját is, hiszen ide családi kötődése is volt, de a máshol élt Angelieket is számontartotta.

Kutatási eredményeit az AKuFF Hírmondóban is megjelentette, a rá jellemző precízre és önzetlen segíteni akarásra az is jellemző, hogy a cikkeit mindkét nyelven, magyarul és németül is megírta, megkönnyítve ezzel a szerkesztők munkáját.

Rendszeresen járt a Kalocsai Egyházmegyei Levéltárba, részben kutatni, részben a levéltár rendezvényein másoktól új ismereteket szerezni, saját ismereteit előadásokban továbbadni.

Tudásvágya a helytörténetre is kiterjedt. A 90-es évek óta folyamatosan kutatta lakóhelye történetét, megszerzett ismereteit publikálta, kutatótársaival 2015-17 között három könyvet jelentettek meg Császártöltés történetéről.

A helyi tánccsoport aktív tagjaként évtizedekig ápolta a német nemzetiségi hagyományokat. Előfordult, hogy egy AKuFF találkozóról sietett egy-egy vidéki fellépésükre.

A táncsoportban lelte meg a társát is a magánéletben, Rita is sokszor eljött vele AKuFF-találkozókra. Általa Csaba családot is kapott, sőt, unokákat.

Rövid élet adatott neki, de igen gazdag örökséget hagyott maga után.

Egyesületünknek és a magyarországi németységnek is pótolhatatlan veszteség a halála.

Tapasztalt, nagytudású és segítőkész családfakutatót, jó barátot veszítettünk el.

Nyugodj békében, Csaba!

Knollné Bakonyi Andrea

Dr. Pencz Kornél

Ziegler Ágnes

Dr. Petz Gábor:

A kalocsai érsekség néhány rendelkezése 1848-ból

Az AKuFF Hírmondó hasábjain már többször olvashattunk eszme-futtatást a véletlenek a genealógiai kutatásban betöltött szerepéről. A Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár honlapján-teljesen más témában keresgélve-véletlenszerűen lettem figyelmes néhány magyar nyelvű feljegyzésre. A baja-belvárosi plébániának a levéltár által közzétett forrásanyagai között található a könyvbe kötött főegyházmegyei rendelvevények, körölvények (*intimata currentales*) azaz körlevelek digitalizált másolatai. Nagy kincs ez az érsekség és a plébániák története iránt érdeklődők számára. Ezek között találtam rá **Girk György**¹ kalocsai érseki helynök három körlevelének plébániái másolatára², amelyben a kalocsai érseki hatóság a kihirdetést³, a házasságkötést és az anyakönyvezést érintő rendelkezéseit közli az egyházmegye plébániáival, illetőleg az adott espereskerület papságával. Mivel korábbi, általános genealógiát érintő cikkeim megjelenést követően egyik kedves kutatótársunk további hasonló témájú cikkek megírására ösztönzött, örömmel teszek eleget e három körlevél közreadásának. A levelek szövege dőlt betűvel olvasható, szögletes zárójelben pedig a rövidítések feloldásai és esetleges kiegészítéseim találhatóak.

---

¹ Girk György (1793-1868) bajai születésű kalocsai kanonokról, későbbi pécsi megyéspüspökről az AKuFF Hírmondó IV. évf. 12. számában (2008. IV. 5.) olvashatunk tanulmányt, dr. Pencz Kornél tollából.

² A forrás levéltári jelzete: KFL_V_Baja_Belv_Prot_Int_Curr_1847-1857_0008. <https://archivum.asztrik.hu/?q=oldal/kepnezo&telepules=bajabelvaros>

³ A témában lásd: dr. Petz Gábor: A kihirdetésről (AKuFF Hírmondó 2015., XI. évf. 31. szám, 16. oldal).

Másolat 113

Egymásutanni Ünnepeken kihirdetések ne történjenek. [széljegyzés]

Főtiszt.[elendő] s. a. t.

A házasságot megelőzni szokot 3 kihirdetésre nézve néhai Klobusitzky Péter Kalocs[ai] Érsek azt rendelé: hogy azon esetre, ha valamely Vasárnap után azonnal hétfőn Ünnep következnék, vagy kettős ünnep fordulna elő, a házassági hirdetés ne történjék folytonossan mind a két napon, hanem csak a két nap egyikén, hogy így több üdő légyen a híveknek a netalán létező akadályok felfedezésére, ezen rendelet, mint értesítetünk nem minden helyen tartatik meg, nem lehet pedig a hívekre jó hatással midőn két plebániában házasodnak össze, ha egyik plebánián kettős ünnepben csak egyszer a másikban pedig kétszer történik a hirdetés: mint hogy tehát a Kato[likus] Ansának [Anyaszentegyháznak] az egység lényeges jeleme, és ebben is egyformaság tartandó tisz.[telendő] Uraságtok a fentebbi rendelmény szoros meg tartására figyelmeztetnek és utasítatnak annál inkább, mivel a Tridenti Zsinat sess:[io] 24 Cap[ut] 1 ez alapszik. Kelt Kalotsán 1848 Januar 20-án tartott Sz.[ent] Széki Ülésből. Girk György fel.[szentelt] Adrasi Püspök és érseki Helyettes.

Másolat 299

A Házasság Szentségének délutáni kiszolgáltatása tilalmaztatik. [széljegyzés]

*Főtisztelendő Nagyon, és Tisztelendő Prepost, czim.[zetes]
Kanonok, Alesperes, Plebános, és Plebános helyettes Urak!*

Értésünkre esvén: hogy ezen érseki Megyében eddig főnálló általános főpásztori rendelet, mellynél fogva a házasulandókat dél után vagy esti homályban ünnepélyesen a templomban összeadni tilos, már nem mindenütt tartatik meg, a mult hónapi 113. sz.[ám] a.[latt] kibocsátott körlevelünkben érintett egyformaság tekintetéből a fendicsért rendelet megtartására figyelmeztetnek, és utasítatnak Uraságtok; ott hol nyomos okoknál fogva néha ellenkezőt kellenék tenni, a fölmentési jogot magunknak fentartván. Kelt Kalocsán 1848-ik évi Februar 15-én tartott érsek Sz.[ent] Széki ülésből. Tisztelt Uraságtoknak Krisztusban jó akaró Atyjukfia Girk György m. k. Fel.[szentelt] Adrasi Püspök és Érseki Helyettes.

Maailmal
1882

Oring
1882

To justelendi Nagon es Justelendi Propost Justelendel. Kananate alajpant platen es Kajlamy Urast.

Widru munajunk shoptasa igykerete fadivisasa ugranon
erawony de Deasen pontelend midon harunk jo letent. (to
depinat alhotimingsaton leend demidatasa) azon vej oad
midyon minogy kunk budo tontreici kojontokulnak es
midon a j dom teragguilul feladatanak emenjet leginkas c
vej ord solhosesend munku khdni ete tanosor, sot patos igas
o midonhato jtenker si a hiri jek o nemrotet swet mundon jo
na idosre, desine bertoran vererelheti hitul von mundon toki
leas romany romian ket felokagi es ofett teredomas es akon
las lelkel korni kog jeni ropalmond sjo enye, e misperat a
plon ofon giles nagy seru hewatis amek meg felbe taplson eit lo
the o a mond kelles es birta kely birtokot o mond von jom
dojnek midket rendeltatend jgwel yongelhet es idos romany
Eplon hawisa atal a hony es romany kiras es wallardas is
deket gybas. Boljan tanatjunkt amethidax 2 veropias atalox
mangy aloldomant piland zisat hachafjan shtatolgo mdlyre
veto nisev i las ete meg onedogimant hager lathatendul tjiok
latitokonal. meg hawatak kog mundon de Missien midon a gy
his pontelasi maradjok meg jgwedek fel vegyok. joo quarempus mag
kote rendeltomul dpt. Szob kalamon 1889 artand November
15^{en} tartott Enst. kerketi ulosbol.

tefret Amingatonak

Kijelent
112

Englis
time time
peru hu
ketered na
keltimend

Kijelentend is akars agafia
Jost. George m. S.
Jelentend akars Dujit. es jf. kely.

24^{en} s. 1882

A kijelent megelom jelle o kerketere negre nelen. Kely 1882. Bala Kely. Eper 20
vuntlar. hony von etter. la valamely vofajony ite unval letje Hongy Kerketere
vagy Kerketere jgwel elo. a kijelentend kerketere na kerketere jgwel tontokan mid. a kerketere
kermi tavd a kerketere meg jgwel till ite lgyon a kerketere a kerketere kerketere
kerc feljgwel. von kerketere mit estelthend non midon kerketere tontokan meg, non la
let jgwel a kerketere jo kerketere midon kerketere kerketere kerketere kerketere
non kerketere kerketere tavd kerketere a kerketere jgwel kerketere a kerketere mit kerketere
kerc a kerketere kerketere 22 kerketere kerketere. is kerketere is kerketere kerketere kerketere
a kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere
a kerketere kerketere jgwel 24 kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere
kerc jgwel kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere kerketere

Másolat 258.

***A kereszt neveknek az Anya Könyvekbe mikénti beírásáról,
Más Vallásuak Kereszt Atyák és Anyák lenni tilalmaztatnak,
és a törvénytelen gyermekek beírásáról. [széljegyzés]***

Tisztelendő Kerületi Gyülekezet!

***Az Anyakönyvek, mellyek 1846-ik évre felterjesztettek
átvizsgáltván, több tetemes hibák találtattak azokban, mellyeket
elhallgatnunk nem lehet, illyenek:***

***1-ör Hogy a kereszt nevek igen gyakran illyformán használtanak:
Erzse, Kata, Illus, Beta, Magda, Sári, Abdó, Márta, Liza, Maris, Maricza,
Béno, Loyzi, Bódi, Bónó, Boris, Jága s. a. t. Mivel pedig ez sem nem helyes
sem nem illendő, a tisztelt Ker.[ületi] Gyűlés utasítatik: mi szerént a kereszt
neveket az Anyaszentegyház szokása szerént rendesen, mint p. o. Erzsébet,
Katalin, Illona, s. a. t. használják a kerületi [jelki]-pásztorok, és ezentul az
Anyakönyvekbe úgy írják be.***

***2-or Gyakran a megkeresztelt Rom.[ai] Kat.[olikus]
Gyermekeknek g.[örög] n.[em] egyesült szertartásu vagy Ágostai, vagy
Helvét vallásu Kereszt Atya vagy Ker.[eszt] Anya van, mivel pedig ez nem
csak az egyházi törvénye 's anyaszentegyház állandó rendtartása, hanem a
keresztatyai vagy anyai tiszttel kapcsolva levő kötelességgel és azon üdvös
czállal, mi a kereszt atyák által eléretni óhajtatik, merőben ellenkezik, a
T.[isztelendő] Ker.[ületi] papság a Ritualenak a Kereszttség kiszolgáltatása
módjáról szóló rendszabályainak megtartására figyelmeztetvén,
egyszersmind meghagyattatik: hogy ezután a Trienti Sz.[ent] Zsinat 24-ik
ülése II-ik Fejezete „de refor. Matric.”⁴ értelmében csupán csak Katolikust
engedjen illy minőségben szolgálni, más felekezetbeliek pedig ha nagyobb
sértés nélkül egészen nem melőztethetnének el a katolikus mellett csak
mint tanuk engedtesseken jelen lenni, és mint illyeneket-a trienti zsinat
szerint egyedül a ker.[eszt] Atyát és Anyát szükséges lévén az Anya
Könyvbe beírni-bejegyezni nem szükséges.***

***3-or Azon hiba 's hiány is tapasztaltatott, hogy gyakran két
ker.[eszt] Atya vagy két ker.[eszt] Anya néha két kereszt Atya, és egy***

---

⁴ Hibás rövidítés, helyesen: re reform. Matrim. = De Reformatione Matrimonii, a tridentini zsinatnak a házasság megújításáról szóló dekrétuma.

ker.[eszt] Anya fogadtatik el és iratik az Anya könyvben, erre nézve figyelemben tartsa a T.[isztelendő] Ker.[ületi] papság, a trienti Zsinat 24 ülésének 2-ik Fej. de reform. Matric. és ennek rendelkezését szorosán megtartsa, melly szerint csak egy férfi vagy egy asszony személy vagy legfeljebb egy férfi és egy asszony személy lehet koma.

4 A botrányos fattya vagy zabgyermek kifejezést törvénytelen váltásák ezután fel.

Kiványuk pedig miszerint ezen rendeletünk a Ker.[ületi] Gyűlésben felolvastatván ahoz ezután magát szorosán alkalmazza a Ker.[ületi] [lelki] pásztori papság. Kelt Kalocsán 1848. febr. 8-án tartatott érseki szent széki ülésből: Krisztusban jóakaró Atyafia Girk György Fel.[szentelt] Adrasi Püspök és Érseki Heljettes.

SZERVEZZEN ÖN IS AKUFF-TALÁLKOZÓT!

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókon személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjait ennek megfelelően tudják alakítani.

Peller Gábor:

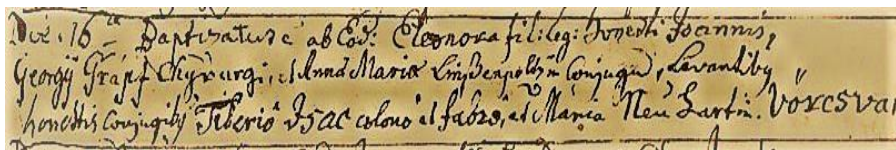
Nikolsburgtól Vörösvárig Krapf őseim története

Az előző számban *Morvaország* északi részén élő őseimről írtam, most *Morvaország* déli része következik, *Nikolsburg* (csehül *Mikulov*) és környéke. A **Krapf** családnevet elég sok módon írták az anyakönyvekben: **Krapf, Krapff, Krabf, Kropf, Kropff, Grapf, Grapff**.

Johann Georg Krapf ősapám az érdekesebb őseim közé tartozik életútja és foglalkozása miatt, de először **Eleonora** lányával foglalkozom, aki két ágon is az őseim közé tartozik. Anyai nagyapám **Tagscherer József** (1925-1991) apai nagyanyja volt **Nick Katalin** (1862-1946), akinek a nagyapja volt **Martin Nick** (1784- ?) **Eleonora Krapf** fia. Az apai nagyanyám, **Weiszer JuliAnna** (1929- ?) dédapja volt **Weiszer Lipót** (1833-1896) az ő felesége pedig **Lieber Mária** (1827-1873) az ő apja pedig **Mathias Lieber** (1803-1844) **Eleonora Krapf** másik fia.

Először **Eleonora Krapf** német nyelvterületen nem túl gyakori nevével kezdeném, amikor néztem *Nikolsburg* születési anyakönyvét, ott aránylag gyakran előfordult az **Eleonora** név, apja onnan hozhatta. Szerintem **I. Lipót** osztrák császár (1640-1705) harmadik felesége, **Eleonóra** pfalzi hercegnő (1655-1720) hatására lett elterjedt egy időre az osztrák nyelvterületen ez a név.

Eleonora Krapf 1758.február 16-án született *Vörösváron* **Johann Georg Krapf** kirurgus (1730-1809) és **Anna Maria Linsenpolz** (1717-1777) lányaként. (*Vörösvár* 1900 óta *Pilisvörösvár*, akkor nevezte át a magyar kormány sok más településsel együtt).

Eleonora Krapf első férje **Joseph Morner** (1756-1782) volt, 1777. november 17-én házasodtak össze *Vörösváron*, a házasságból két gyerek született:

- * 1779. augusztus 27. **Anna Maria**
- * 1781. augusztus 4. **Rosalia**

Joseph Morner 1782. szeptember 8-án **Vörösváron** halt meg. A második férj **Martin Nick** (1750-1798) ösapám lett, vele 1783. január 27-én házasodott össze **Vörösváron**. A házasságból született gyerekek:

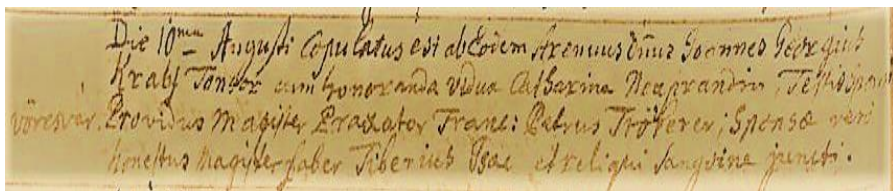
- * 1784. november 9. **Martin**
- * 1787. szeptember 3. **Maria**
- * 1790. május 6. **Johann Nepomuk**
- * 1793. január 22. **Eleonora**
- * 1796. április 11. **Georg**

Martin Nick 1798. október 2-án halt meg **Vörösváron**. A harmadik férj Michael Lieber (1774-1844) ösapám lett, 1798. november 28-án házasodtak össze **Vörösváron**. A házasságból két gyerek született:

- * 1800. március 6. **Rosina**
- * 1803. augusztus 28. **Mathias**

Eleonora Krapf 1832. november 8-án halt meg **Vörösváron**.

Johann Georg Krapfról a következőket tudtam, amikor még csak a **Vörösvári** anyakönyvből voltak adataim róla. Az első adat az volt, hogy 1751. augusztus.10-én **Vörösváron** **Johann Georg Krapf** tonsor (borbély) feleségül vette **Anna Maria Neubrand (Linsenpolz)** özvegyet (a házassági anyakönyvben tévesen **Katharina** név van **Anna Maria** helyett, talán a pap az anya nevét írta be).

Anna Maria Linsenpolz 1717-ben született valószínűleg **Solymáron** (**Solymár** anyakönyvei 1862-ben elégték) **Marcus Linsenpolz** (1676- ?) és **Katharina Hucker** (1682-1763) lányaként, a **Vörösvári** anyakönyvben szerepel a 1713. július 28-án **Solymáron** született **Lorenz Linsenpolz** nevű testvére. 1720-ban már **Budajenőn** élt a **Linsenpolz** család az országos adóösszeírás szerint. Egy 1735-ös **Pesthidegkúti** adóösszeírásban odaírták a jobbágyok neve mellé, hogy mennyi éve élnek **Pesthidegkúton**, **Marcus Linsenpolz** 14 éve, tehát 1721 óta. Valószínűleg 1738-ban **Solymáron** házasodhatott össze **Andreas Neubrand** kirurgus és

Anna Maria Linsenzpolz, 1740 óta *Vörösváron* éltek, itt született gyerekeik a következők:

- * 1740. december 22. **Johann**
- * 1743. szeptember 26. **Maria**
- * 1746. február 13. **Tiberius**

Ezután **Andreas Neubrand** valamikor 1751-ben meghalt.

Johann Georg Krapf és **Anna Maria Linsenzpolz** közös gyerekei *Vörösváron*:

- * 1752. március 23. **Johann Georg**
- * 1754. június 21. **Paul**
- * 1758. február 16. **Eleonora**

Anna Maria Linsenzpolz 1777. szeptember 21-én halt meg.

Ezután **Johann Georg Krapf** 1777. október 21-én feleségül vette **Rosina Watzelt**, ebből a házasságból 9 gyerek született *Vörösváron*:

- * 1779. január 17. **Georg**
- * 1780. január 22. **Joseph**
- * 1781. október 4. **Franz**
- * 1783. október 26. **Elisabeth**
- * 1785. január 12. **Ferdinand**
- * 1787. január 28. **Mathias**
- * 1788. március 28. **Adalbert**
- * 1789. augusztus 30. **Elisabeth**
- * 1792. március 13. **Georg**

Johann Georg Krapf egy 1789-es anyakönyvi bejegyzés szerint a 14.szám alatt lakott *Vörösváron*, **Johann Georg Krapf** 1809. 05. 22-én halt meg *Vörösváron*, a bejegyzés szerint 87 éves volt, tehát 1722-ben született, ez számomra hihető is volt a 1751-es házasság miatt, de elég komolyan félrevezetett ez az adat később.

A kirurgusokra érdemes még rátérni, több őszám is az volt, mai szemmel nézve egy elég fura foglalkozás volt, egyrészt mint borbély hajat vágott, borotvált, másrészt orvosi feladatokat is végzett, sebeket látott el, eret vágott, fogat húzott.

Tehát a következő történet, időnként beírom az őszám nevét az internetes keresőbe, hátha ráakadok valami új adatra, 2014-ben is ez történet. Komoly meglepetésemre és öröömre ráakadtam Simon Katalin a sebészlekről írt doktori disszertációjára és benne az őszám nevére. A 145-ös

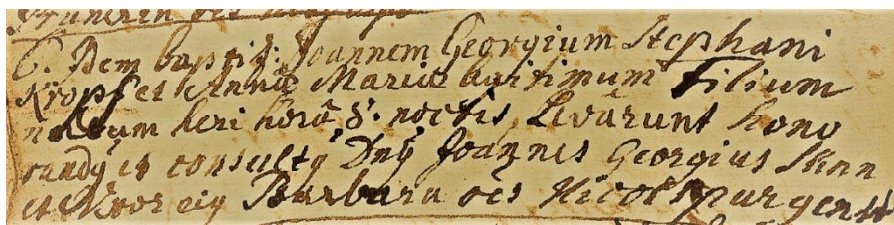
oldalon a 791-es lábjegyzetben írt róla, eszerint a **vörösvári Georg Kropf Brünnben** és **Prágában** vizsgázott le, **Prágában** anatómiai vizsgát is tett, mégis csak hajnyírásból él **Pest vármegye** 1766-os jelentése szerint, amit a Helytartótanácsnak küldtek. Ez a Magyar Országos Levéltárban a MOL C 37. A Fasc 34 Nr.1 szám alatt található. Ezután elmentem a Magyar Országos Levéltárba és kikértem az iratot, hátha találok származási helyet is ott. Meg is találtam az iratot, a következő szerepelt benne. **Morvaországban** született, egy nehezen olvasható helyen, én **Nikisperg**-nek láttam, kirurgus, az első vizsgáját **Brünnben** tette le, a második anatómia vizsgát Bécsben. A **Liechtenstein** ezredben volt két és fél évig kirurgus, majd kilépett. Most **Vörösváron** kirurgus. Megnéztem az interneten a **Liechtenstein** dragonyosezred történetét és 1751-ben **Pesten** állomásoztak. Valószínűleg itt értesülhetett a **vörösvári Andreas Neubrand** kirurgus haláláról, kihasználta az alkalmat, kilépett az ezredből, elvette az özvegyet és ezzel megszerezte az előző férj ügyfeleit.

Az interneten megtaláltam a déli morva régió **Brno** (németül **Brünn**) levéltárának az internetre feltett anyakönyveit, az actapublica oldalon, itt **Nikolsburg** anyakönyvét néztem meg, mert ez emlékeztetett legjobban a Nikisperg szóra, sajnos rengeteg születés volt egy évben, több száz, ezért több napon át tartott a 1720 és 1727 közti időszak átnézése, sehol nem akadtam a **Krapf** név nyomára, itt vezetett félre a halálozási anyakönyv, eszembe sem jutott megnézni a 1730-as évig.

Ekkor arra gondoltam, hátha más településről származik, először a hadsereg vonalán próbáltam információkat szerezni, mivel egy osztrák ezredben szolgált, ezért 2015-ben elmentem a Hadtörténeti Múzeumba, ahol azt tanácsolták írjak a Hadtörténeti Múzeum bécsi kirendeltségének, sajnos azt a választ kaptam, hogy csak a 1760-as évektől vannak listák az ezredek tagjairól.

Utána orvosi vonalon próbálkoztam: a Semmelweis Orvostörténeti Múzeumban azt tanácsolták, hogy írjak a Bécsi Orvostudományi Egyetemnek, onnan meg azt a választ kaptam, hogy az őszám neve nincs a nyilvántartásukban, mert csak az orvosokról van nyilvántartás ebben az időszakban.

Ezzel zsákutcába jutottam, fel is adtam egy időre, azután 2016 végén újra megnéztem **Nikolsburg** anyakönyvét, most 1727-tel kezdtem, legnagyobb meglepetésemre 1730. október 6-án megtaláltam **Johann Georg Kropfot**, **Stephan Kropf** és **Anna Maria** fiát.

A meglepetés oka az volt, hogy ezek szerint rendkívül fiatalon kitanulhatta a kirurgusi foglalkozást, ha 2 és fél év katonai szolgálat után 21 évesen már megházasodott.

Később újabb kellemes meglepetés ért, amikor GenTeam osztrák családfakutató adatbázisba beírtam **Stephan Kropf** nevét és kiadta a 1727. január 27-én **Anna Maria Tangl**al **Dürnholz**ban (csehül *Drnholec*) kötött házasságát.

Akkor néhány szó **Johann Georg Krapf** szülővárosáról. **Nikolsburg Dél-Morvaországban** az osztrák határ közelében van. A városban a 13. század óta éltek németek, a **Liechtenstein** család birtoka volt. A 1520-as évektől élt egy 12 000 fős anabaptista közösség a városban, hutteritáknak hívták őket, 1618 után elűzték őket az ellenreformáció miatt. 1575 óta a **Dietrichstein** család birtoka. 1621-ben itt kötöttek békét **Bethlen Gábor** erdélyi fejedelem és **II. Ferdinánd** császár követei, ez volt a Nikolsburgi béke.

**Nikolsburg,
Pollauerstr.
a 19.-20.
század
fordulóján**

Forrás
<http://www.suedmaehre.n.at/ortskund/nikolsburg/>

Dürnholz történetéből a következő érdekes. **Dürnholz Nikolsburgtól** kb. 5 km távolságra fekszik nyugatra. 1394 óta a

Liechtenstein család birtoka. 1468-ban amikor **Mátyás** magyar király háborút indított **Csehország** ellen elpusztult a település. 1578-ban a **Teuffenbach** család birtoka lett. A 17. század elején protestáns lett a falu, 1618 után az ellenreformáció idején újra katolikus. 1709-től a **Trautmannsdorf** család birtoka. 1762-től állami tulajdon.

Nikolsburg születési anyakönyve 1625-től, a házassági 1624-től, a halálozási 1654-től kezdődik. **Dürnholz** minden anyakönyve 1652-től kezdődik.

Stephan Kropff és **Anna Maria Tangl** 1727. január. 27-én kötött házasságának anyakönyvi bejegyzéséből elég sok minden derült ki róluk. **Stephan Kropff** foglalkozása sutor-cipész volt, az apja Christoph **Kropff** szintén cipész volt, **Ausztria Niederleis** településén, **Anna Maria Tangl** apja **Abraham Tangl** volt, **Dürnholz**ban élt. Sajnos az életkort ekkor még nem írták be az anyakönyvbe.

Niederleis település **Alsó-Ausztriában** van, sajnos nem találtam meg az anyakönyvben **Stephan Kropff** születését.

Dürnholz

Fotó: Marcin Szala
Forrás: wikipedia

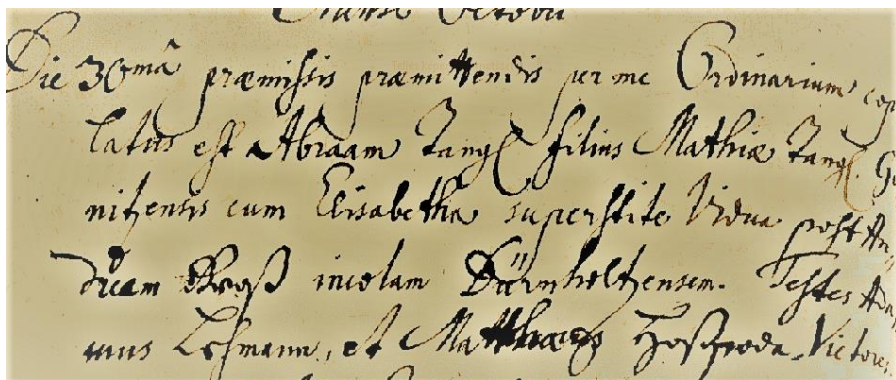

Stephan Kropff halálozása is érdekes, nagyjából két éve más okból néztem **Vörösvár** halálozási anyakönyvét és váratlanul megtaláltam 1779.március.14-én **Stephan Kropff** halálát, 77 év volt beírva életkornak, Valószínűleg a fia után költözött idős korában annak új hazájába.

Anna Maria Tangl születésével volt problémám, nem írtak be **Dürnholz** születési anyakönyvébe 1695 és 1709 közt **Anna Maria Tangl** névvel senkit (**Maria** néven sem), ezért kizárásos alapon a 1706. március 16-án született **Anna Tangl** maradt, mint egyedül lehetséges gyerek, az ő szülei **Abraham Tangl** vagy **Tangel** (1669-1729) és **Maria Lodner** (1679-1713) voltak.

Abraham Tangl 1695. október 30-án kötött házasságával jelent meg **Dürnholz**ban. A házassági anyakönyvben a következők szerepelnek:

Abraham Tangl aki **Mathias Tangl** fia **Gonitz**ból és **Elisabetha** (**Röchrich**) aki **Andreas Gross** özvegye **Dürnholz**ból. ♀

Die 30ma promissis promittendis per me Ordinarium cap
tatus est Abraham Tangl filius Mathias Tangl Go
nitensis cum Elisabetha superstiti Vidua posthu
ricam Hoyß incolarum Dürnholtensium. Testes An
nus Lofmann, et Mathias Zofzowa Vicarius.

Elisabetha Röchrich 1661.szeptember.23-án született **Dürnholz**ban **Georg Röchrich** és **Rosina Kellner** lánya volt, 1682. szeptember 29-én lett **Andreas Gross** (1659-1695) felesége. **Andreas Gross** 1695. március 20-án halt meg **Dürnholz**ban.

Sikerült azonosítanom **Gonitz** települést, ez **Deutsch-Konitz** (csehül **Konice u Znojma**) ma **Znojmo** (németül **Znaim**) része **Morvaország**ban, **Dürnholtz**tól nyugatra az osztrák határhoz közel fekszik, sajnos a település anyakönyve csak 1708 óta van vezetve. A település eredetileg sima **Konitz** volt, 1846-ban lett **Deutsch-Konitz**. A **Bruck** kolostor birtoka volt. A 30 éves háború (1618-1648) alatt elpusztult, de újjáépült.

A születési anyakönyvben csak egy gyereket találtam a **Tangl-Röchrich** házaspártól **Dürnholz**ban, **Mathias** 1696. július 31-én született.

Elisabeth Röchrich 1704. május 17-én halt meg **Dürnholz**ban.

Abraham Tangl és **Maria Lodner** 1704. július 27-én kötött házasságot **Dürnholz**ban, az anyakönyv szerint **Maria Lodner** **Mathias Lodner** lánya. A házasságból négy gyerek születése van **Dürnholz** születési anyakönyvében:

- * 1706. március 16.   **Anna**
- * 1708. április 24.   **Georg**
- * 1710. június 2.   **Ursula**
- * 1712. július 15.   **Maria Magdalena**

Maria Lodner 1713. január 22-én meghalt **Dürnholz**ban.

Abraham Tangl 1713. június 26-án újabb házasságot kötött, elvette **Katharina Ehrwartert**, **Michael Krabitzer** özvegyét. Ebből a házasságból nem találtam gyereket a születési anyakönyvben.

Abraham Tangl halálát nem találtam meg *Dürnholz* anyakönyvében, végül a GenTeam keresője segített, amikor **Tangel** alakban írtam be a nevet, kiadta *Stützhenhofen* települést, ami *Falkenstein* plébániához tartozott, ott vezették az anyakönyvét, a település *Alsó-Ausztriá*ban van. Az itteni halotti anyakönyv szerint 1729. április 11-én halt meg a *Dürnholz* településről, *Morvaország*ból származó **Abraham Tangel** 60 éves korában.

Maria Lodner 1679.március.10-én született *Dürnholz*ban, **Mathias Lodner** (1653-1694) és **Anna Weinreich** (1655-1694) lányaként. **Mathias Lodner** és **Anna Weinreich** 1674.október.25-én kötött házasságot *Dürnholz*ban, a házassági anyakönyv szerint **Paul Lodner** volt **Mathias Lodner** apja és **Mathias Weinreich** volt **Anna Weinreich** apja.

*Dürnholz*ban a következő gyerekeik születtek:

- * 1674. november 7.   **Andreas**
- * 1679. március 10.   **Maria**
- * 1681. október 5.   **Simon**
- * 1684. július 2.   **Andreas**
- * 1686. március 3.   **Elisabeth**
- * 1688. október 12.   **Rosina**
- * 1691. július 20.   **Anna Maria**
- * 1694. április 23.   **Philipp**

Mathias Lodner 1694. március 6-án halt meg *Dürnholz*ban, 40 év volt beírva életkornak a halotti anyakönyvbe. **Anna Weinreich** 1694. április 22-én halt meg *Dürnholz*ban, 40 év volt beírva életkornak a halotti anyakönyvbe.

Mathias Lodner születési helyét a GenTeam keresője segítségével találtam meg, egy **Mathias Lodnert** találtam, akinek **Paul Lodner** volt az apja. 1653. szeptember 10-én született *Neusiedl* (csehül *Novosedly*) településen **Paul Lodner** (?-1662) és Regina (1627-1707) fiaként.

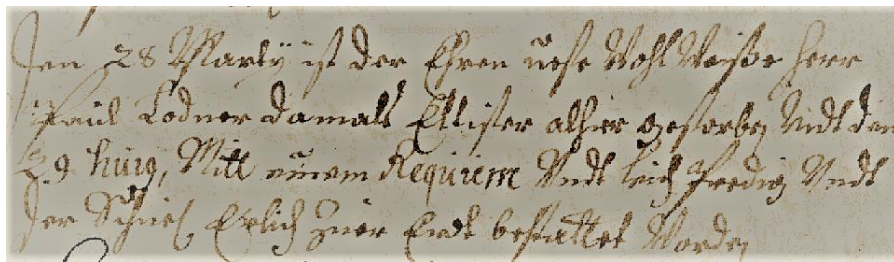
Neusiedl település *Dürnholz* délkeleti szomszédja, az osztrák határtól néhány kilométer távolságra. A falu 1848-ig *Dürnholz* uradalmához tartozott, 1394-ben lett a **Liechtenstein** család birtoka. 1426-ban a husziták kirabolták. 1576-ban piacjogot kapott. A harmincéves háború idején újra kirabolták.

Neusiedl születési és házassági anyakönyve 1649-ben, a halotti 1650-ben kezdődik. **Paul Lodner** és Regina 1651-ben köthetett házasságot, a házasság nincs benne a házassági anyakönyvben. A következő gyerekeik születtek *Neusiedl*ben:

- * 1652. május 14.   **Johann**
- * 1653. szeptember 10. **Mathias**
- * 1655. május 18.   **Elias**
- * 1656. szeptember 29. **Sibilla**
- * 1659. március 24.   **Barbara**
- * 1661. szeptember 18. **Judith**

Ebben az időszakban élt még egy **Lodner** család *Neusiedl* településen. **Georg Lodner** és **Susanna Lang** 1654. február 13-án kötött házasságot *Neusiedl*ben, **Georg Lodner** apja **Johann Lodner** a házassági anyakönyv szerint, aki már nem élt a házasság idején. **Georg Lodner** és **Paul Lodner** több gyereke azonos nevet viselt: **Johann**, **Elias**, **Barbara**. **Paul** és **Georg Lodner** mindketten első fiúknak a **Johann** nevet adták. Ez alapján úgy gondolom, hogy testvérek voltak, **Johann Lodner** fiai.

Paul Lodner 1662. március 28-án halt meg *Neusiedl*ben. ¶

A halála után özvegye, **Regina**, a *Dürnholz*ban élő **Johann Geppert** felesége lett 1662. november 26-án *Neusiedl*ben. Ezután átköltözött a család *Dürnholz*ba. **Johann Geppert** és **Regina** öt gyermekét találtam meg az anyakönyvben:

- * 1668. február 20.   **Helena**
- * 1670. május 18.   **Elisabeth**
- * 1672. szeptember 11. **Rosina**
- * 1675. március 22.   **Regina**
- * 1678. május 1.   **Philipp**

Regina **Lodner** 1707. november 9-én halt meg **Dürnholz**ban, a halálozási anyakönyv szerint 80 éves volt (ebben a korban sokszor nem tudták az emberek pontos életkorát).

Anna Weinreich 1655. november 9-én született **Dürnholz**ban, **Mathias Weinreich** (1626-1682) és **Eva Müllner** (1620-1675) lányaként.

Mathias Weinreich és **Eva Müllner** 1655. január 10-én kötöttek házasságot **Dürnholz**ban. A következők derültek ki a házassági anyakönyvből: **Mathias Weinreich** apja **Jakob Weinreich** Nachbar-parasztnak **Voitelsbrunn** településről, már nem él, **Eva Müllner** apja **Martin Müllner** a csehországi **Lindenau** településről, ő sem él már.

Voitelsbrunn (csehül **Sedlec**) **Nikolsburg** délkeleti szomszédja, az osztrák határ mellett fekszik. **Nikolsburg** uradalmához tartozott, németek laktak a településen. 1545 és 1591 közt anabaptisták éltek itt. 1591 után a tulajdonos **Adam von Dietrichstein** utasítására újra katolikus lett a település. A harmincéves háború idején **Bethlen Gábor** hadserege elpusztította a települést. Az utolsó anabaptistákat 1622-ben kiutasították a településről, **Erdély**be költöztek.

Voitelsbrunn születési anyakönyve 1642-ben, a házassági 1651-ben, a halotti 1654-ben kezdődik, így nem tudtam megnézni **Mathias Weinreich** születését.

Lindenau (csehül **Lindava**), a falu **Cvikov** (németül **Zwickau**) város része ma, **Csehország** északi részén fekszik, közel **Szászország** határához. A falut 1362-ben említik először, a **Berka** család birtoka, a husziták elpusztították a települést, utána újraépült. A **Berka** család részt vett a **Habsburgok** elleni cseh felkelésben, ezért elkobozták a birtokaikat 1623-ban. **Zdenek Kolovrat** kapta a birtokot. A település megúsza a 30 éves háborút, nem pusztult el. 1654-ben 76 parasztgazdaság volt itt. 1680-ban pestjárvány majd parasztfelkelés volt **Csehország** északi részén.

Lindenau

A Szt. Péter és Pál templom
belseje

Fotó: Walter Scholz.,

Forrás:
www.luzicke-hory.cz

Lindenau adatait *Cvikov* anyakönyvében vezették, 1592-től van anyakönyv, nem találtam meg **Eva Müllner** születését az anyakönyvben.

Mathias Weinreich és **Eva Müllner** házasságából a következő gyerekek születtek *Dürnholz*ban:

- * 1655. november 9.   **Anna**
- * 1657. október 15.   **Andreas**
- * 1661. október 3.   **Elisabeth**

Eva Müllner 1675. március 30-án meghalt *Dürnholz*ban, 55 éves korában.

Mathias Weinreich ezután újra házasodott, 1675. július 21-én vette feleségül **Rosina Beutlert**. **Rosina Beutler** 1657. március 3-án született *Dürnholz*ban, **Stephan Beutler** és **Anna** lányaként. A házasságból született gyerekek:

- * 1676. június 12.   **Elisabeth**
- * 1677. december 6.   **Nikolaus**
- * 1679. január 14.   **Johann**
- * 1681. február 23.   **Joseph**

Mathias Weinreich 1682. május 28-án halt meg *Dürnholz*ban 56 éves korában.

Forrásaim:

- Simon Katalin: Sebészet és sebészek Magyarországon (1686-1848), 2011
- *Pilisvörösvár* anyakönyv
- Brno tartományi Levéltár-Digitális Archívum
- GenTeam-osztrák genealógiai adatbank

A fordításokat magyarról németre készítették:

***Knollné Bakonyi Andrea,
Pencz-Amrein Ilona, dr. Pencz Kornél***

Német nyelvű lektorálás: Gisela Klocker

Franziska Milbich-Münzer:

A Budai-hegység bevándorlói

A felső-sváböldi Vollard/Follath család

Kutatásaim során arra kerestem választ, hogy vajon az *Alleshausen*ben élt **Franz Vollard** családjából ered-e a *solymári Follath* család is. Hasra ütve, persze, azt mondanám: igen, de mégis annyira meg tudnak változni a nevek, összeolvadnak egymással, és ezért nehéz követni a nyomukat. Werner Hacker művében a bejegyzés magyarra fordítva a következő:

„Volart, Franz, cipész, Alleshausen, házas Cath. Mayerral, 8 gyermek (Seb. Aug. Mtin, Jos, Joh., A. Cath. Barb.) Mm. A (o) Magyarországra, javai hasznainak élvezetét átengedi apja testvérének, Andreas Vollarthnak, aki kötelezi magát a viszontlemondásra arra az esetre, ha Frz V 3 éven belül visszatér. Szántóföldjét eladja Kanzachban; ezért 25 fl. levonás; 1713-ban Borosjenőn, 1 mérföldre Buda fölött (Mo.); most eladja nagybátyja, Andr részére V. Omtl 1610:76, 85, 86, 185, 191. 1713 o5 31 "HaOS 10488”

Meg kellett tehát nézmem a bejegyzéseket *Alleshausen* anyakönyvében. Amit ennek nyomán leltem, szeretném megosztani.

Franz Vollard, akinek neve Magyarországon **Follat(h)**-ra módosul, feleségével, **Katharina Mayerral** *Alleshausen*ből az obermarchtali kolostori uradalomból 1712-ben *Pilisborosjenőre (Weindorf)*, a Budai-hegységbe vándorolt ki. Az okiratokból nem derült ki, hogy az 1686-ban *Alleshausen*ben született **Katharina Mayer** a második felesége volt. Ebből a frigyből 6 gyermek származott. Akiről most szó van, az **Josef Follath**, aki a második házasságból 1710-ben *Alleshausen*ben született és 1745-1769-es lélekösszeírásokban *Solymáron* kerül megemlítésre. Apollonia **Riedgasserrel**, 1687-ben *Alleshausen*-ben kötött első házasságból 12 gyermek született. Nem látható a kivándorlási aktában, hogy **Franz Vollard**nak a kivándorlásakor már egy fia, **Georg** nős ember volt, és menyével, **Eva Zimmermann**-nal és unokájával együtt vándorolt ki (fia, **Josef** 1707-es születésekor az anya neve **Eva Segmüller** volt). Ennek a családnak a kivándorlás idején már három gyermeke volt: *1707 **Josef** (+1707), *1709 **Michael** és *1710 **Anna** (+1710). A további gyermekek 1714, 1718, 1721 és 1724 években a mai budapesti *Víziváros*ban lettek keresztelve. Ezután elvész a nyoma ennek az ágnak.

A *Pilisvörösvár* Családkönyvben írott **Sebastian Follath** (aki 1716-ban ott elvett egy Anna Maria-t) nem **Franz Vollar**d fia. Ebben Rudolf Keszler és én azonos állásponton vagyunk. E személy igazából 1713 novemberében házasodott *Pilisborosjenő*n, szokatlanul fiatalon, éppen 18 évesen, **Barbara Staudinger**t vette el. Mivel a felesége csak 1718-ban halt meg, nem nősülhetett 1716-ban *Pilisvörösváron* újra. A következő felesége **Katharina** volt, akitől született lányát 1720-ban a mai *Budapest*hez tartozó *Újlakon* kereszteltek. Meg kell hagyni azonban, hogy a bejegyzések néha valóban tökéletlenek és félrevezetőek. **Martin** nevű fia 1723-ban *Pilisborosjenő*n nősült, és feleségével **Magdalena Gölter**rel 3 gyermekük születik, majd 1739-ben ugyanott pestisben hal meg.

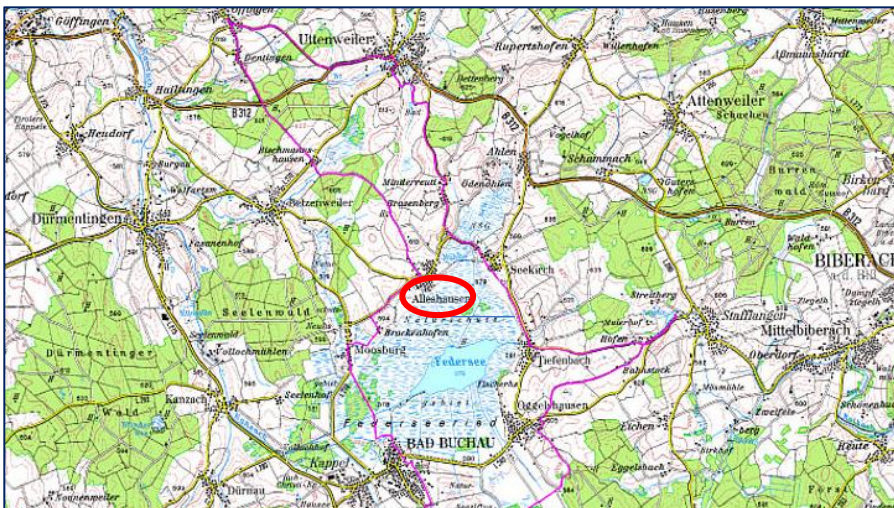
Franz Vollard halálesetét nem találtam meg, esetleg feltehető, hogy egyik fiához, pl. **Josef**hez *Solymár*ra költözött. Ez akkor megmagyarázná, miért nem találunk róla több bejegyzést. Végül is nem a **Follath** család volt az egyetlen, amelyik *Pilisborosjenő*ről *Solymár*ra költözött, említhető pl. a **Thaller/Taller** család, amely 1715-ben *Solymár*ra települt.

A mi **Josef Follath**-unk a *Solymáron* 1711-ben született **Elisabeth Baumgartner**t vette feleségül, ő **Anton Baumgartner** és **Maria Ursula Meister** lánya volt, akik 1707-ben *Pilisborosjenő*n esküdtek meg. 1728-tól kezdődően ez a család *Solymári* lakosként van feljegyezve. De **Josef Follath** özvegyként, immár 69 évesen, *Pesthidegkúton* újból megnősült, felesége **Katharina Blum** lett. **Martin** nevű fia *Solymáron* maradt. Ennek fia, **Georg** – a név további írásmódjai: **Fulath**, **Vallar**th, **Fulad** – 1770-ben *Pilisvörösváron* feleségül vette **Elisabeth Botzheim**ot, majd a család átköltözött *Óbudára*.

A *Pesthidegkúton*, *Budakeszin* és *Ceglédbercelen* élt **Follath** családok rendezésénél is felmerültek a szokásos problémák. Egyrészt egészen biztos vagyok, hogy a *Pesthidegkúton* előforduló **Follath** név, amennyiben **Nikolaus Vollert/Follath** családtagjairól van szó, nem áll összefüggésben az *Alleshausen*ből származó **Vollar**d/**Follath** családdal. Az első bejegyzésekben **Nikolaus Volert** (**Vollert**, **Vollar**d, **Woller**) szerepel, aki kiszámítottan 1715-ben született. Sajnos, hiába segített egy frankföldi kutatótársnő, nem sikerült őt beilleszteni az *Üchtelhausen*ben élt **Vollertek** közé beilleszteni, tudvalevő ugyanis, hogy ezek jöttek *Pilisszentivánra*. Ott ez a név a mai napig nagyon elterjedt,

Az a **Peter Follath**, aki az 1759-ben **Katharina Zetlmayer**rel kötött házassága folytán felbukkan *Pesthidegkúton*, bizonyosan nem **Nikolaus Vollert** egyik fia, amint azt a pap a halotti bejegyzésben leírta. Ez már csak az életkora miatt sem lehetséges. **Peter Follath Georg Follath** és **Eva**

Zimmermann 1721-ben a budai *Víziváros*ban született fia, ezáltal pedig az *Alleshausen*ből való **Franz Vollard** unokája.

Alleshausen a Federsee partján

Forrás: www.biberach.de

A **Follathok** Budakeszin viszonylag későn bukkannak fel, az első **Franz Follath** volt, aki 1794-ben *Pesthidegkúton* született, majd először 1816-ban az özvegy **Maria Kollert**, majd utána **Maria Hadergassert** vette feleségül. **Franz Follath Johann Follath** és **Elisabeth Martin** kapcsolatából született, azonban ez idő szerint sem a feleséget nem tudom beazonosítani, sem az apát.

És hogy ne legyen az egész olyan egyszerű, felbukkan egy **Josef Follath** 1804-ben, amikor *Ceglédbercel* anyakönyve szerint elveszi **Magdalena Schmithet**. De az ősz származása sem egyértelműen beazonosítható. Onnan azonban a családnév *Fegyvernekre* megy tovább, ahol is 1850 körül sok budai-hegységi, közte *Solymári* család is letelepedett. Talán a legérdekesebb, amit találtam, az **Andreas Volarth** családja, mely 1723-ban *Hajósra* települt be. **Andreas Follathról** azt állítják, hogy *Münsingen-Bremelaub*ból származik. Ez annyiban helyes is, hogy néhány gyermeke ott született, 1700-ban *Alleshausen*ben vette feleségül **Katharina Riedgassert**, és nem **Riedmayert**, ahogy ez 1707-ben *Bremelaub*ban be van jegyezve. 1700 és 1706 között 6 gyermeke született *Dietershausen*ben, amely a *dieterskirchi* plébániához tartozik. Az *alleshausen*i házasságkötésnél az áll, hogy „ex *Dietershausen*“, holott ott a **Volarth** családnak semmi nyomát nem leltem. Érdekes azonban, hogy **Katharina**

Riedgasser a *hajósi* telepes, **Georg Riedgasser** testvére, *Alleshausen*ből való volt. És **Bremelau**, akár csak *Alleshausen* és *Dietershausen* az obermachtali kolostorhoz tartozott, ahonnan sok kivándorlás volt, és azt tudjuk, hogy sok családi és szomszédági kivándorlás fordult elő.

És ezúttal is a Rudolf Keszlerrel való együttműködés hozott világhírneget. Ő Paul Flach: „Siedlungsgeschichte von Hajós“ c. munkájában megtalálta az **Elisabeth** és **Ursula** nevű gyermekeit, akik *Dietershausen*ben születtek.

*Alleshausen*ről el kell mondani, ami a szakirodalomban mindig felmerül, nevezetesen, hogy ehelyütt elég sokáig tartottak a boszorkányüldözések. Elég sok súrlódás volt a lakosság és a kolostoruraladalom között, különösen az szította a tüzet, hogy a parasztnak nagy tulajdonrészük volt a telkekben és a földeken.

Alleshausen látképe

Forrás: www.erlebnis-oberschwaben.de

Összesítésként el kell mondjam, sajnos nem tudtam **Franz Volland** születését megtalálni, holott tkp. nem lehetett sokkal idősebb, mint az első felesége, **Apollonia Riedgasser**. A halotti bejegyzése is hiányzik, de könnyen lehet, hogy a családtagok *Solymár*ra költöztek, ahol azonban, mivel az anyakönyvek elégték, csak az adó- és lélekösszeírásokra hagyatkozhatom, ezek azonban csak egy pillanatképet biztosítanak. A voltaképp gyors tisztázása annak, hogy honnan származott **Josef Follath Solymár**ra, a magyarországi anyakönyvekben történt nagyon kitaró és hosszú, aprólékos munkának köszönhető. Szívesen írtam volna teljes származásról és azonosításról, de néha a tökéletlenséggel is együtt kell élni, különben e kis írásom soha nem készülhetett volna el. De örülök, ha valaki tud további részletekkel, ismeretekkel szolgálni.

A Follath-családok részletes feldolgozási táblázata külön, az újság közepén található!

Források:

**Köszönet Gertrud Hofmann asszonynak
Üchtelhausen anyakönyveinek (KB) átnézéséért!**

**Köszönet Rudolf Kesslernek
az éveken át tartó együttműködésért és segítségért!**

- Anyakönyvek: Alleshausen, Budakeszi, Budapest-Óbuda, Budapest-Újlak, Budapest-Víziváros, Bremelau, Dieterskirch, Pestidegkút, Pilisvörösvár, Solymár, Uttenweiler, Pilisborosjenő
- Paul Flach: Siedlungsgeschichte von Hajós 1976
- Werner Hacker: Auswanderung aus Oberschwaben 1977 (HaOS)
- Störk, Constanze: "MITHIN DIE NATÜRLICHE VERNUNFFT SELBST DICTIERT, DAS ES HEXEN GEBE" Hexenverfolgung in der Reichsabtei Marchtal 1586–1757
- Beschreibung 1728 Solymár
- Konkriptionen 1745 Solymár
- Georg Hambach: Deutsche Siedler in der Umgebung von Budapest nach den Konkriptionen von 1747
- Ferdinand Hengl: Die deutschen Familien im Komitat Pest/Ungarn in den kirchlichen Seelenlisten 1768-1772

Internetes oldalunk:

www.akuff.org

**ahol az újság korábbi számait is olvashatja pdf formátumban
kiváló felbontásban. Amit itt nem lát jól, ott felnagyíthatja, a
linkeket megnyithatja**

Florian Straub - Amrein Ilona: A Steierthaler/Steurenthaler-ek hosszú útja telepesként és utódaiké családfakutatóként

A családfakutatásban gyakran érkező holtponthoz, amiket aztán idővel át tudunk hidalni, ebben segítségünkre vannak a tapasztalataink és egyre több forráshoz férünk hozzá a digitalizáláson keresztül.

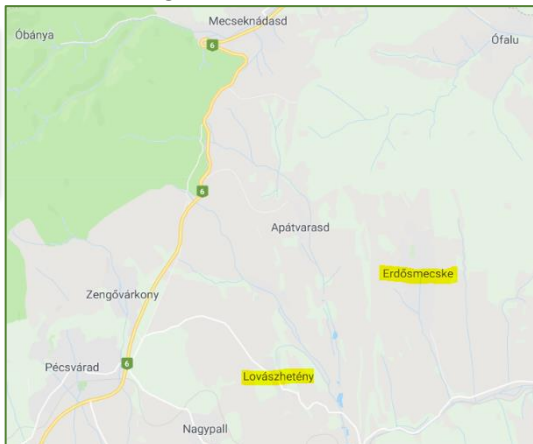
Ebben a cikkben egy példán keresztül szeretnénk bemutatni, milyen módszereket és forrásokat hívhatunk segítségül, hogy egy magyarországi német telepes származását beazonosítsuk. Egy német és egy magyar kutató ugyanazt a nemzetséget kutatta, ezért a kezdeteket két nézőpontból mutatjuk be, mielőtt az azt követő együttműködést ismertetjük.

A kiindulási helyzet Magyarországon a következő: (Amrein Ilona):

Adott a **Steierthaler**⁵ nevű telepescsalád a „Schwäbische Türkei“-ban, akik **Lovászhetényben** telepedtek le, majd **Erdősmecskére** (1948-ig **Rácmecske**) költöztek tovább. Mindkét település kis falu Baranya megyében, **Pécsvárad** kisváros szomszédságában.

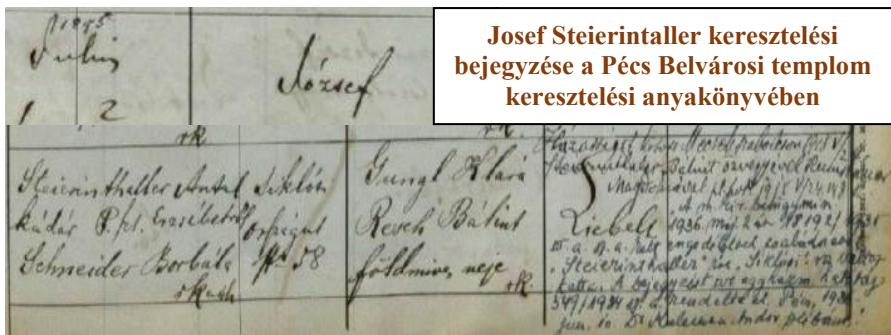

Lovászhetény és Erdősmecske térképe
(Forrás: Wikipedia-felhasználó NordNordWest térképe és Google Maps)

⁵ A családnévnek számtalan változata ismert Magyarországon, én a Steierthaler írásmódot használom, mert ősanyám így jelent meg a mecseknádasdi anyakönyvekben.

A leszármazottak szétszóródtak a környező településeken, illetve Tolna megyében és a Bácskában is. Élő névviselőről nincs tudomásunk, az utolsó ismert névviselő **Josef Steierthaller**, aki **Pécsett** született 1895. július 1-jén és 1936-ban **Siklósra** magyarosította családnévét.

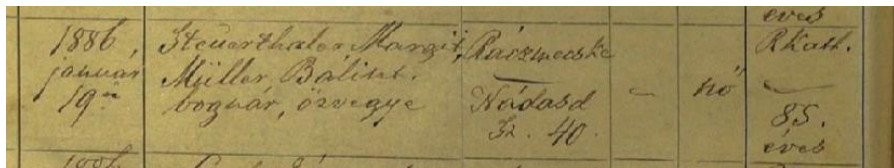
Amikor 25 évvel ezelőtt elkezdtem a családfámot kutatni, vagy helyben a plébániákon, vagy a megyei, illetve az Országos Levéltárban lehetett az anyakönyveket kutatni. A 2000-es évekig az adott plébánián voltak megtalálhatók az anyakönyvek. Az Országos és megyei levéltárakban az anyakönyvekről készült mikrofilmek állnak a kutatók rendelkezésére, melyeket speciális mikrofilmolvasókkal lehet megnézni. Ezen túlmenően őrzik a megyei levéltárak az egyházi anyakönyvek másodpéldányait. Ezeket az 1820-as évektől kellett vezetni és az eredeti anyakönyvek alapján készítették minden naptári év végén és küldték el a püspökségnek.

Bár hiányzik az anyakönyvek illata, manapság sokkal könnyebb és kényelmesebb a kutatás. Baranya megye a Pécsi püspökség része, ezért az anyakönyvek az E-archívumban kutathatók.⁶ A Pécsi Egyházmegyei Levéltár többéves munkával digitalizálta az anyakönyveket és az E-archívumban online hozzáférhetővé tette őket. A szolgáltatás díjköteles, 14 napos (2000 Ft), 90 napos (5.000 Ft) és éves (15.000 Ft) előfizetésből választhatunk. Az E-archívum könnyen áttekinthető, gyorsan el lehet benne igazodni, a digitalizált képek jó minőségűek és nagyíthatók. Az egyes előfizetésekben bizonyos mennyiségű letöltés szerepel, azonban képernyőképet korlátlanul lehet készíteni. A fenti települések kutatásához tudni kell, hogy az anyakönyvezés **Lovászhetényben** csak 1814-ben

⁶ <https://e-archivum.pecsiegyhazmegye.hu/hu>

kezdődött. 1775 és 1814 között a bejegyzések **Erdősmeckén** találhatóak, azt megelőzően **Pécsváradon** folyt az anyakönyvezés.

Ősanyám **Margaretha Steierthaler/Steuerthaler** 1886. január 19-én halt meg **Nádasdon** (1905-től **Püspöknádasd**, 1950-től **Mecseknádasd**). A halotti anyakönyvből kiderül, hogy **Rácmecskéről** származott:

Margaretha Steuerthaler halálesete a mecseknádasdi anyakönyvben

Őseit egy bizonyos **Jakobig** és **Barbara** nevű feleségig sikerült visszavezetnem. Sajnos nem találtam információt a származásukról az anyakönyvekben, de be kell ismernem, hogy idő hiányában és a 90-es évek technikájával nem tudtam behatóbban foglalkozni a Steierthalerekkel.

Erdősmecke (Forrás: www.erdosmecke.hu)

Ha valaki Baranya megyében családfakutatással foglalkozik, ajánlott számára Hengl Nándor műve „Deutsche Kolonisten im Komitat Baranya/Ungarn 1688-1752“ fontos szekunderforrásként. Az első kötetben a szerző az anyakönyvi adatok alapján a telepeseckcsaládokat listázza betűrendben, míg a második kötet az egyes magyarországi német falvakat írja le, információkat közöl a településtörténetről és – ha ismert – a német lakók származásáról. Minden település blokkja után egy táblázatos listában jeleníti meg a telepések nevét, az ott tartózkodás időtartamát, a származási helyét és a céltelepülést a továbbköltözéskor. **Jacob Sterenthaler Lovászhetény**nél szerepel a listában, nála azonban csak az 1752-es évszám

került feltűntetésre. Ez azt jelenti, hogy ő 1752-től jelenik meg a szerző által feldolgozott forrásokban (anyakönyvek, adóösszeírások).

„A nyelvjáráskutatás *Lovászhetény* esetében a *Würzburg* környékére jellemző frank dialektus elterjedéséről beszél. Csúfolták is őket: „vad frankok”, „Fränklik“ voltak“ – idézi Hengl Auth András művét *Lovászhetény* településtörténetéről.

Egy tipikus lovászhetényi parasztház (Forrás: www.pecsvarad.hu)

Mivel nem volt adatom a származási helyhez, egyelőre el kellett fogadnom, hogy **Jakob Steierthaler**rel holtponthoz jutottam. A fő ágaim Spessartba vezetnek ezért ismert volt számomra, hogy Frankföld nem rendelkezik az E-archívumhoz hasonló online kutatási lehetőségekkel és Az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyháza által készített mikrofilmekkel sem. (ld. erről később) Nem is jutott egyelőre az eszembe, hogy őseimet Frankföldön kívül keressem.

Aki családfakutatással foglalkozik, felteszi magának a kérdést: honann jövök – és ezt földrajzi értelemben is. Így fontos számomra, hogy őseim felkutatott származási helyeit meglátogassam. Az első nyomot a

Steierthalerek származásához akkor kaptam, amikor a *bátaszéki*⁷ **Peinitz/Benitz** őseim származási helyét, *St. Peter im Schwarzwaldot* felkerestem. A környéken feltűnt a *Steumental* földrajzi név, ami igen hasonlóan hangzik a Steierthalerhez. (Ahogy később kiderült, a családnév a *Steumental*ra vezethető vissza.⁸)

A Steumental, Fotó: Bernd Ebbmeyer (Forrás: <https://www.dreisamtal-online.eu/landschaft/gewaesser/steumental/artikel.html#verschieden3>)

A kerek 3,5 km hosszú *Steumental* az *Eschbach* jobboldali oldalvölgye. A Kleiner Flaunser (819 m) és a Scherereck (520 m) közti, valamint a Kleiner Flaunser és az Eck (642 m) közti hegygerinceknél húzódik.⁹ *Eschbach*, az egykor önálló települést 1975-ben *Stegen*hez csatolták.¹⁰

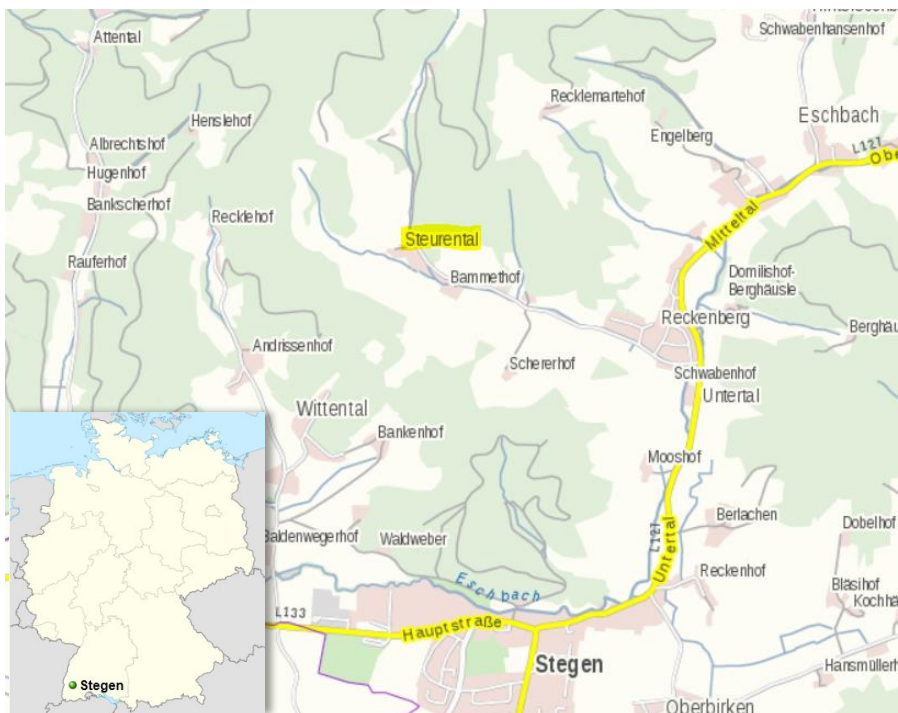
---

⁷ Bátaszék, egy magyarországi német település Tolna megyében

⁸ <http://www.stegen-dreisamtal.de/chronesch.htm>

⁹ <https://www.dreisamtal-online.eu/landschaft/gewaesser/steumental/artikel.html>

¹⁰ <https://de.wikipedia.org/wiki/Stegen>

Stegen és Steurental térképe

(Forrás: Wikipedia-felhasználók Ssch és Kjunix és <https://www.leo-bw.de>)

A családfakutatással több célt követhetünk. Eleinte az ember az ősfáján dolgozik, de később sok kutatóban felmerül a gondolat, hogy elkészítse a családfáját: a legrégebbi apai ágú ős névviselő vagy összes leszármazottjával, vagy minden ősenek valamennyi leszármazottjával. Talán túlzásnak tűnik, hogy az ember több tízezer személyt gyűjt össze, de így a gyerekeim családfájában szerepel egy Bond-lány, egy műkorcsolya világbajnok, egy aranylabdás focista, Elvis ismerőse, vagy azok a testvérek, akik Venezuelában az első sört főzték. Azok a személyek is érdekesen számomra, akiknek csupán a nevét ismerem.

Valamennyi ősem leszármazottait keresem, ezért a fent említett **Benitz**-ágam fekete-erdei őseinek leszármazottait kutatva bukkantam a következő nyomra: egy mellékágba beházasodott egy bizonyos **Josef**

Stürenthaler, amit a FamilySearch-ön (ld. később) találtam meg¹¹. Ennek őseit Klaus Weber „Höfechronik von St. Peter“ c. könyvében **Martin Sturentalig (Styrenthal)** vezeti vissza, aki a 16. század közepén **Schmittenbach** településrészen, a Weisenhofon élt. Van egy mondás nálunk, amit szó szerint így fordítunk: „Több ökörnek is Villás a neve“ és ezt sohasem tévesztem szem elől. Azaz egy névazonosság még nem bizonyítja a rokonságot. De már megfordult a fejemben a gondolat, hogy ez nem lehet véletlen és a lovászhetényi **Steierthalerek** származási helyét nem Frankföldön, hanem a Fekete-erdőben, **St. Peter** környékén kellene keresni. Ezt a nyomot azonban még nem követtem, mivel nem rendelkeztem elég információval a fekete-erdei anyakönyvek indexálásáról.

A magyarországi **Steierthaler**-kutatással párhuzamosan és attól függetlenül folyt a **Steurenthaler**¹² nemzetség kutatása **Németországban** a Fekete-erdőben. (Florian Straub)

Közel két éve kezdtem – inkább véletlenül – professzionálisabban a genealógiával foglalkozni: önkéntes munkám során szócikket írtam a Wikipedia szabad enciklopédiába, ez volt az akkori hobbim, a wuppertali szerző, Werner Ekschmitt születési dátumát szerettem volna a FamilySearch-ön megkeresni. Ekkor jöttem rá, hogy ez ingyenes regisztráció nélkül már nem működik.

Tehát regisztráltam az oldalra. A honlap felkínálta, hogy kezdjem el a családfámat¹³. Ekschmitt születési adatait nem sikerült megtalálnom, de elkezdtem az általam ismert generációkat felvinni. Elsősorban az anyai nagymamám elbeszéléseiből ismertem a személyek adatait. Hamar kiderült, hogy a FamilySearch Familienstammbaum-ja egy olyan családfa, melyen a felhasználók közösen dolgoznak, ellentétben pl. a Geneanettel¹⁴, ahol mindenki a “saját” családfáját tartja karban. Tehát nem is nagyon különbözik a FamilySearch a Wikipediától. A Wikipédiának, mint hobbinak, nem volt már több esélye nálam...

---

¹¹ <https://www.familysearch.org/tree/person/details/KC61-2CN>

¹² Rendszerint a ma használatos „Steurenthaler” írásmódot alkalmazom, akkor is ha a nevet a 17-18. században különbözőféleképpen írták és akkor a mai írásmód ritkább volt.

¹³ Ebben az összefüggésben inkább „ösfáról” kellene beszélni

¹⁴ <https://de.geneanet.org/>

A nagymamámmal folytatott beszélgetések jegyzőkönyvei mellett az évek során további dokumentumokat gyűjtöttem, többek között néhány elődöm ősfáját, melyeket Burkhard Hermann, egy környékbeli családfakutató és két internetes ismerős generáltak. Tehát újabb adatokat vittem fel a Familienstammbaumba és gyorsan személyes kapcsolódási pontokat találtam, melyeket más felhasználók készítettek el.

A FamilySearch elődje a korábbi utahi Genealógiai Társaság, melyet 1894-ben alapítottak. A szervezet az egész emberiség feljegyzéseinek megőrzésével foglalkozik.¹⁵ Az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyháza áll mögötte, mely a világon a legnagyobb mormon egyház, azonban 2018-ban amellet foglaltak állást, hogy tagjaikat ne nevezzék már mormonnak.¹⁶ E vallás motivációja a családfakutatásban abban rejlik, hogy néhány rítusuk szükségessé teszi az ősökkel kapcsolatos ismereteket. Szerencsére a Genealógiai Társaság forrásainak használata nem korlátozódik az egyháztagokra. Nem folytatnak missziós tevékenységet, így a weblap „veszélytelenül” használható.

A Genealógiai Társaság 1938 óta végzi világszerte a genealógiai jelentőségű dokumentumok mikrofilmzését, melyeket 1963 óta Granite Mountain Records Vaultban, egy gigantikus földalatti utahi járatrendszerben tárolnak. 1999 óta létezik a FamilySearch nevű weblap, mely ingyenesen támogatja a családfakutatást.

A FamilySearch „Aufzeichnungen“ (feljegyzések) menüpontjában a digitalizált mikrofilmek azon részét lehet kutatni, amelyet az egyház tagjai és önkéntesek indexeltek. Nagy részük a világ minden részéről származó anyakönyvek, emellett vannak még pl. indexált népszámlások (Census) az USA-ból. Ezekben a feljegyzésekben szerettem volna Werner Ekschmitt születési bejegyzését megtalálni. Eddig úgy tekintettem a FamilySearch-re, mint az egyes anyakönyvi bejegyzések, mint esküvők vagy keresztelők adatbankjára, melyeket leírtak és digitalizáltak.

Mindig megoldhatatlan feladatnak tűnt, hogy az egyes keresztelesek és esküvők káoszából egy ősfát le lehessen vezetni.

Minden megváltozott, miután az első saját adatokat felvittem az addig számomra ismeretlen területre, a „Familienstammbaumba“ (családfa). Hirtelen felkínált a weblap az éppen szerkesztett személlyel összefüggésben

---

¹⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:X2SF-C77>

¹⁶ <https://newsroom.churchofjesuschrist.org/style-guide>

néhány „feljegyzést“, hogy azokat a személyhez kapcsoljam. Ezzel először is ellenőrizni tudtam az ősfám néhány bejegyzését. Részben feltételezett testvérekre is bukkantam, akik az én dokumentumaimból hiányoztak, vagy egy-egy személyről több rekordot is találtam, ezeket egyesítettem a FamilySearch-ön, amennyiben az azonosság bizonyos volt.

Az első „áttörés“ néhány héttel később következett be, miután **Josef Steunenthaler** ükapám testvérét **Conrad Steunenthalert** rögzítettem és egy texasi halotti anyakönyvet mutatott nekem a rendszer.

16200-1 16200 TEXAS DEPARTMENT OF HEALTH 1530 17
 STATE OF TEXAS BUREAU OF VITAL STATISTICS
 CERTIFICATE OF DEATH STATE FILE NO. 29732

1. PLACE OF DEATH a. COUNTY Medina b. CITY (If outside corporate limits, write RURAL and give OR TOWN Rural c. LENGTH OF STAY (in days) One d. FULL NAME OF HOSPITAL OR INSTITUTION 5 miles west Honda, Hwy. 90			2. USUAL RESIDENCE (Where deceased lived. If institution: residence before admission). a. STATE Texas b. COUNTY Medina c. CITY (If outside corporate limits, write RURAL and give precinct no.) Honda d. STREET ADDRESS (If rural, give location) Rt.		
3. NAME OF DECEASED (Type or Print) a. (First) Conrad b. (Middle) Steunenthaler c. (Last) Steunenthaler		4. DATE OF DEATH June 27, 1954			
5. SEX Male	6. COLOR OR RACE White	7. MARRIED, NEVER MARRIED, WIDOWED, DIVORCED (Specify) Married	8. DATE OF BIRTH Oct. 5, 1868		
9. USUAL OCCUPATION (Give kind of work done during most of working life, even if retired) Stockfarmer		10b. KIND OF BUSINESS OR INDUSTRY	9. AGE YEARS MONTHS DAYS 85 8 22		
10a. USUAL OCCUPATION (Give kind of work done during most of working life, even if retired) Stockfarmer		11. BIRTHPLACE (State or foreign country) Germany		12. FATHER'S NAME Unknown BIRTHPLACE Unknown Germany	
12. FATHER'S NAME Unknown BIRTHPLACE Unknown Germany		13. MOTHER'S MAIDEN NAME Unknown BIRTHPLACE Unknown Germany		14. WAS DECEASED EVER IN U.S. ARMED FORCES? (Yes, no, or unknown) (If yes, give year or date of service) NO	
15. SOCIAL SECURITY NO. None		16. INFORMANT'S SIGNATURE Paul H. Steunenthaler		17. CAUSE OF DEATH Enter only one cause per line for (a), (b), and (c) I. DISEASE OR CONDITION DIRECTLY LEADING TO DEATH (a) Carcinoma colon c. Metastasis (b) Morbid conditions, if any, giving rise to the above cause (a) slitting the underlying "use last. DUE TO (b) Anger's Disease DUE TO (c) II. OTHER SIGNIFICANT CONDITIONS Conditions contributing to the death but not related to the disease or condition causing death.	
18a. DATE OF OPERATION		18b. MAJOR FINDINGS OF OPERATION		19. AUTOPSY? YES ☐ NO ☒	
20a. ACCIDENT SUICIDE HOMICIDE (Specify)		20b. PLACE OF INJURY (e.g., in or about home, farm, factory, street, office, etc.)		20c. (CITY, TOWN, OR PRECINCT NO.) (COUNTY) (STATE)	
20d. TIME OF INJURY (Month) (Day) (Year) (Hour)		20e. INJURY OCCURRED WHILE AT WORK ☐ NOT WHILE AT WORK ☐		20f. HOW DID INJURY OCCUR?	
21. I hereby certify that I attended the deceased from June 27, 1954, to June 27, 1954, that I last saw the deceased alive on June 27, 1954 and that death occurred at 1:10 p. m., from the causes and on the date stated above.					
22a. SIGNATURE (Doctor or title) Joe M. Moore M.D.		22b. ADDRESS 1208 29th St Honda TX		22c. DATE SIGNED 6/27/54	
23a. BURIAL, CREMATION, REMOVAL (Specify) Removal		23b. DATE June 27, 1954		23c. NAME OF CEMETERY OR CREMATORY	
23d. LOCATION (City, town, or county) San Antonio, Texas		24. FUNERAL DIRECTOR'S SIGNATURE Elizabeth Kearns Funeral home			
25a. REGISTRAR'S FILE NO. 30		25b. DATE RECD BY LOCAL REGISTRAR 7-7-54		25c. REGISTRAR'S SIGNATURE	

NOTE THE INFORMATION CALLED FOR ON THE REVERSE SIDE

Conrad Steunenthaler halotti anyakönyve

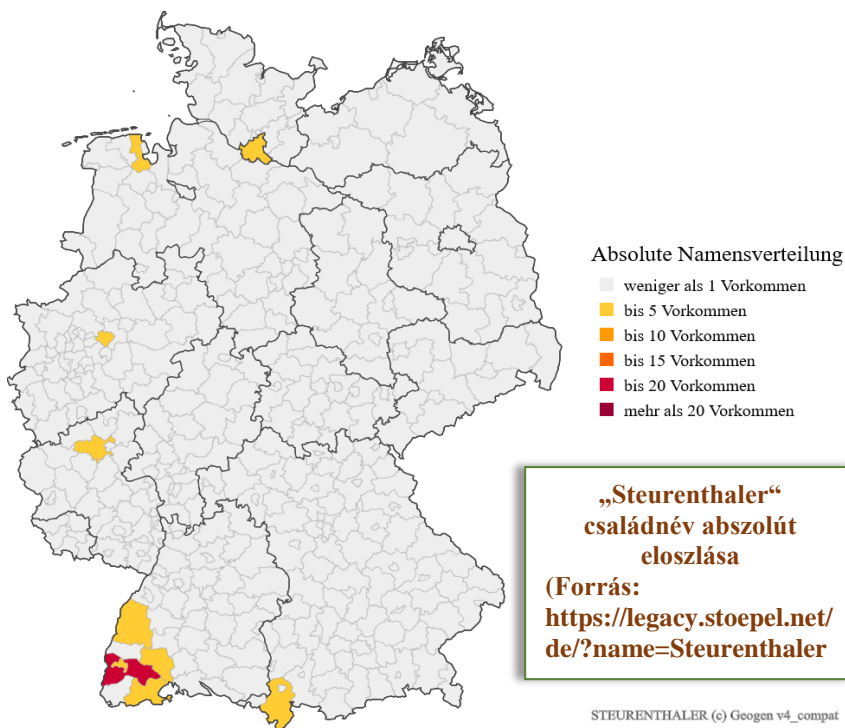
(Forrás: <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:33SQ-GY19-8KR>)

Egy **Conrad Steunenthaler** halálát dokumentálták abban, aki ugyanaz nap született „Germany-ben“, mint az említett testvér. Ez nem lehet véletlen! És valóban, később kérésemre nagymamán tudott mesélni a

kivándorlásáról. A 60-as években egy ismerősön keresztül, annak amerikai útja során meg is próbálta a leszámazottakkal felvenni a kapcsolatot, azok azonban elutasították ezt. Később további észak-amerikai kivándorlókat találtam a rokonságom másik ágainál. Sőt sikerült az úkapám egy másik testvérét fellelni a feljegyzésekben. Felőle soha nem hallott senki a kivándorlását követően. Azt mesélték róla, hogy „akkora pofája volt, hogy bizonyára közvetlenül a kikötőben lelőtték.“ Azóta tudom, hogy ugyanabban a megyében élt, mint a bátyja, sőt őt kérte fel esküvői tanújául.

Ezzel párhuzamosan a feleségemmel elkezdtük, az ő őseinek nyomát Temesvár környékén követni. Néhány esetben visszavezettek Németországba, de sohasem az „én“ Fekete-erdőmbé. *Tschakowa* családkönyvében rábukkantam a **Schöpferle** családra, akik a közeli **Schwärzenbach**ból származtak (1971 óta **Tüisee-Neustadt** városrésze), de akikkel nem vagyok (ismert) rokoni kapcsolatban.

Időközben az a benyomásom támadt, hogy a **Steurethaler** név viszonylag ritka. A németországi elterjedési térképet látva, mely az évszázad

eleji telefonkönyv-CD-n alapul, ez beigazolódott.¹⁷ A világ szintű elterjedési térkép a 85 németországi névviseelő mellett egy-egy japán, finn és svájci előfordulást mutat be.¹⁸

Sikerült a FamilySearch szinte valamennyi bejegyzését a családomhoz kötnöm. Mivel tapasztaltabb lettem (és a különböző levelezési listákon más kutatókon keresztül) megtanultam, hogy a FamilySearch a csillaggal (*) való keresést támogatja. Ez a joker karakter – mint a póker kártyalap – a keresés során egy vagy tetszés szerinti számú betűt helyettesít. A **Steuerthaler** kereséseknél volt hasznomra ez a karakter, hiszen gyakorlatilag végtelen számú írásmód létezik a névvel kapcsolatban. Tehát utánanéztam a feljegyzésekben és a családfában, hogy milyen **Steurethalerek** vannak még, akiket még nem tudtam hozzárendelni az általam ismert személyekhez. A keresési eredményekben a családfával összekötött feljegyzéseket a „nézet” oszlopban egy megfelelő piktogram jelzi, így aztán az újonnan feltöltött személyeket viszonylag könnyen fel lehet ismerni.

	180 /		
Steurethaler Deutschland Geburten und Taufen, 1558-1898	geburt: 17 April 1820	Hinterzarten, Baden, Germany	vater: Philipp Steurethaler
	kleinkindtaufe: 17 April 1820	Hinterzarten, Baden, Germany	
	wohnsitz: 1820	Hinterzarten, Baden, Germany	
Maria Steurethaler Deutschland Geburten und Taufen, 1558-1898	geburt: 22 Februar 1807	Hinterzarten, Baden, Germany	vater: Philipp Steurethaler mutter: Maria Wangler
	kleinkindtaufe: 22 Februar 1807	Hinterzarten, Baden, Germany	
	wohnsitz: 1807	Hinterzarten, Baden, Germany	

Családfával összekötött és anélküli feljegyzés találati eredmények a Familienstammbaumban (Forrás: FamilySearch)

Miután a többoldalnyi általán ismert fekete-erdei és amerikai találatokat végigböngésztem, hirtelen előbukkant egy bejegyzés a következő

¹⁷ <https://legacy.stoepel.net/de/?name=Steurethaler>

¹⁸ <https://forebears.io/surnames/steurethaler>

települési adattal: „**Ráczmecske**, Baranya, Hungary“:

Egy **Ignatz Steurentaler**, kereszteltetette 1863-ban egy **Catharina** nevű lányát. Alatta a következő bejegyzés **Anna Steurentalert** mutatta, aki 1868-ban lett anyja egy **Maria** nevű lánynak. Nagyon örültem, hogy mindez Ausztria-Magyarországon történt. Vicces volt, hogy Anna férje a feleségem leánykori nevét viselte. Mindenképpen meg akartam tudni, hogy ezzel a két személlyel rokonságban vagyok-e.

Google viszonylag hamar elárulta, hogy a jelenlegi településnév **Erdősmecske**. Ezzel a keresési kifejezéssel (de a hosszú ő nélkül) indítottam egy keresést a GenWiki-n. Ott sok (mai és egykori) német nyelvterületen található település vonatkozásában található cikkek, melyekben a világi és egyházi hozzátartozás és településtörténet mellett utalások szerepelnek a szakirodalomhoz és adatbankokhoz, valamint kutatói kapcsolatokhoz. Mindemellett több, mint 4200 családkönyvvel kapcsolatos cikket is tartalmaz.¹⁹

Innen tudtam meg, hogy Hengl Nándor 2002-ben éppen erről a településről jelentetett meg egy családkönyvet. A GenWiki-cikk végén szereplő link a Karlsruhe-i Virtuális Katalógus (KVK) találati eredményeihez vezetett, mellyel könyvtári katalógusokban kereshetünk könyveket világszerte. Egyetlen találatként egy tübingeni példány jelent meg. A romániai kutatásunk során már több családkönyvet kölcsönöztünk dél-németországi könyvtárakból, melyeket könyvtárközi kölcsönzéssel darabjáért 1,50 EUR-ért szállítottak a Freiburgi Egyetemi Könyvtárba. A **Steurentaler**-kutatás esetében ez a folyamat hosszadalmasnak tűnt. Ezért a Computergenealogie Egyesület Donauschwaben-Mailingliste²⁰-jén tettem fel a kérdést, hogy megvan-e a könyv valakinek és felvilágosítást tudnak-e adni a család származásáról.

Több választ is kaptam, többek között egy listatagtól, aki a családdal rokonságban van. Dr. Günter Junkerstől²¹ megtudtam, hogy a családnevet ott többnyire „**Steirentalernernek**“ írták és hogy Hengl az **Erdősmecske**-könyv mellett egy eddig nem megjelent családfakönyv-kéziratot állított össze a közeli **Lovászhetényről**. Míg az **Erdősmecske** könyv a fent említett

---

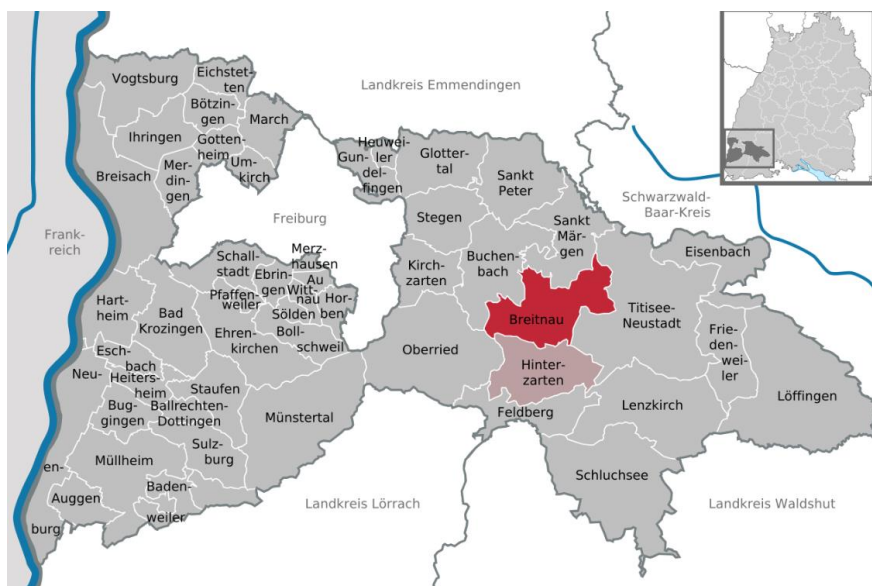
¹⁹ <http://wiki-de.genealogy.net/Kategorie:Ortsfamilienbuch>

²⁰ <https://list.genealogy.net/mm/listinfo/donauschwaben-l>

²¹ Az AKuFF, az AKdFF tagja, az utóbbi tiszteletbeli elnöke és jegyzőkönyvvezetője

Ignatznál és egy 1791-ben meghalt **Christiann**ál végződik, akit nem sorolt be egy családhoz sem, addig a **Lovászhetény**-kézirat a családot **Jakob** és **Maria Barbara** „**Sternthaler**ig“ vezeti vissza, akiknek az első gyereke, **Josef** 1752-ben született.

Hogy a potenciális kivándorlót megtaláljam, keresést indítottam **Jakob Steurenthaler**re a FamilySearch családfájában és a feljegyzésekben. Mivel ezzel a kereszt- és családnév kombinációval még sosem találkoztam, nem lepott meg, hogy csak egyetlen találatot kaptam: egy **Jacobus Steyrenthallert**, aki 1724-ben született **Breitnauban**, azaz közvetlenül szülőfalum, **Hinterzarten** mellett és aki annak a **Matthias**nak volt fia, aki **Michael** ősapám testvére volt. Sem a **Hinterzarten**nel kapcsolatos FamilySearch feljegyzésekben, sem a **Hinterzarten**nel kapcsolatos iratokban nem találtam semmit későbbi sorsáról. 1752-ben 28 éves lehetett, így egy házasság és a kivándorlás nem tűnt teljesen valószínűtlennek. De hogy bizonyítsam ezt a vad elméletemet?

Breisgau-Hochschwarzwald körzete
(Forrás: Wikipedia-felhasználók Hagar66 und TUBS)

A feleségem őseivel kapcsolatos tevékenységemben nem volt ismeretlen számomra Stefan Stader kilenc kötetes műve „Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten“. Szerencsére a közeli Freiburgi Egyetemi

Könyvtárban a szabadkölcsonzésű részen megtalálható az összes kötet, ahol minden könyv előrendelés nélkül megtekinthető és kölcsönözhető. Azonban sikertelen volt a keresés a **Steurenthaler** név különféle írásmódjaira. Biztonság kedvéért megrendeltem ott Werner Hacker „Auswanderungen aus Baden und dem Breisgau“ c. könyvét, mely lényesen korábban jelent meg, mint Stader és melynek Magyarországgal kapcsolatos bejegyzései nagyobb részét átvette Stader. Abban találtam – „Stippich“ és „Stieß“ között – a következő bejegyzést:

9931 Stürenthaler Magdalena, *7.5.39 St Peter, vh 1771, „in Hungabiit“. - KB FB 123 St Peter

A Familienbuch-ok (családkönyvek) (FB) többnyire a papok által készített jegyzékek a plébánia lakosairól, melyekben a családokat sorolja fel a szülőkkel és a gyermekekkel. Többnyire egy oldal egy családnak felel meg. Az oldalakat néha házsám alapján rendezik. Rokon kifejezések a lélekösszeírás vagy a családösszeírások. Mivel ezek a könyvek nem fedik le a Hochschwarzwaldot (a Fekete-erdő legamagassabb területe), abból indulok ki, hogy néhány pap privát kezdeményezéséről volt szó, anélkül, hogy erre kötelezték volna őket.

Vajon **Magdalena** és **Jakob** rokonságban vagy sógorságban voltak? Ezzel kapcsolatban az eredeti dokumentumban kerestem a választ.

A FamilySearch „Katalog“ (katalógus) menüpontjában kutathatók a feljegyzések, mikrofilmek, microfiche-ek, tanulmányok, könyvek és egyéb kiadványok, mint ahogy azt a könyvtárak online katalógusából ismerhetjük. Ha **Sankt Peter** településre keresünk és kiválasztjuk a badeni bejegyzést, egy dél-német nemesi genealógiai kézikönyv és az osztrák-magyar hadikórházzal kapcsolatos feljegyzések (melyekben **St. Peter**rel kapcsolatos bejegyzések is lehetnek) a **St. Peter**-i katolikus anyakönyvek mikrofilmjei találhatóak, többek között a következők:

Familienbuch 1630-1842	Family History Library	International Film	865609	7944376	🔍
Familienbuch 1840-1900 -- Taufen 1656-1700	Family History Library	International Film	865610	7946350	🔍
Taufen, Heiraten, Tote 1700-1778	Family History Library	International Film	865611	8098115	🔍

Indexelt és indexelés nélküli keresési eredmények a katalógusbólé (Forrás: FamilySearch)

A kamera szimbólum azt mutatja meg, hogy valamennyi mikrofilm digitális formában rendelkezésre áll. Sajnos azonban a kulcs szimbólum azt jelzi, hogy ezek csak az Utolsó Napok Szentjeinek Jézus Krisztus Egyházának kutatóközpontjaiban tekinthetők meg, melyekből szerencsére Európában több is létezik. Néhány esetben az egyháztagok otthonról is hozzáférnek a digitalizált anyagokhoz. A nagyító azt jelenti, hogy az állományban keresni lehet, mivel már indexálták azt (azaz leírták). De találkoztam már olyan esetekkel is, amikor a keresés a nagyító ellenére nem hozott semmiféle eredményt. Rendszerint csak a „klasszikus“ anyakönyveket indexálják, normál esetben a családkönyveket nem. Így feltételezem, hogy a második bejegyzésnél, ahol a családkönyv 1840-1900 szerepel, a nagyító nem erre, hanem a keresztelesekre vonatkozik, melyeket szintén ez a mikrofilm tartalmaz.

Az indexálás és a digitális anyagok rendelkezésre állása rendszerint a püspökségtől függ és – a történelmi állám függvényében – erősen szóródik. Erre jó példa a németországi adatbázisok „Születések és keresztelesek 1558-1898“, „Házasságkötése 1558-1929“ és „Halálozások és temetések 1558-1958“ eloszlása, melyek évekig *Németország* és történelmi előállamainak fő forrását képezték a FamilySearch-ön: *Baden* esetében 2.600.193 születést/keresztelest jegyeztek fel, Szászország esetében ez mindössze 10.329. Pedig a *Szász Királyság* lakosainak száma 1910-ben a Wikipedia szerint több mint duplája volt, mint a Badeni Nagyhercegségnek.²²

Így teljesen más a helyzet a német feljegyzéseknél, mint a magyarországi római katolikus egyház esetében. Utóbbiak a FamilySearch-ön digitalizált formában is rendelkezésre állnak és a Pécsi Egyházmegyei Levéltár E-archívumának ingyenes alternatíváját jelentik. Mivel azonban a digitalizálás a mikrofilmek alapján történt, a képek fekete-fehérek és valamivel rosszabb minőségűek, a szerver gyakran túlterhelt, ezért lassabb is. Néha nehéz eligazodni a mikrofilmekben, mert egy-egy mikrofilmen több település felvételei is megtalálhatók. Jelenleg a kereszteleési anyakönyvek indexálása folyik és a feldolgozott rekordokat rendszeresen online hozzáférhetővé teszik.

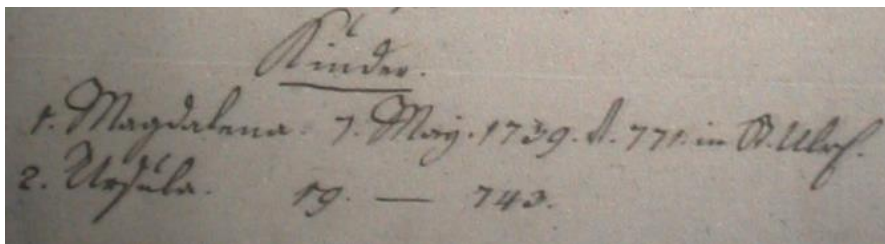

22

https://www.familysearch.org/wiki/en/Germany_Births_and_Baptisms,_Coverage_Table_-_FamilySearch_Historical_Records

Az index és az eredeti dokumentum össze vannak kötve és a feljegyzés keresésén keresztül megtalálhatók. Alternatív módon a már említett katalógusban a településnévre való kereséssel találhatjuk meg a digitalizált anyakönyveket.

De visszatérve az eredeti családkönyvi bejegyzésre, itt nem volt segítségemre a FamilySearch. A Freiburgi Érsekség, ahová **St. Peter** is tartozik, anyakönyveit túlnyomórészt az Érseki Levéltárba szállították, illetve szállítják. Ott időpont egyeztetést követően ingyenesen lehetséges az anyakönyvekről készült mikrofilmek megtekintése, a számozásuk többnyire egyezik a FamilySearch-katalógus számozásával, így volt ez az említett családkönyv esetében is. Amikor azonban megnéztem a 123. oldalon a bejegyzést, mosolyognom kellett:

Magdalena Stürenthaler bejegyzése a St. Peter-i családkönyvben

Magdalena valóban 1739. március 7-én született. Azonban a településnevet sem „Hung“-nak, sem „Ungarn“-nak nem tudtam betűzni, egészen bizonyos vagyok benne, hogy „**St. Ulrich**“ (1974 óta **Bollschweil** településrésze) áll ott. Tehát Hacker tévedett és én ismét ott voltam, ahol az egésztem elkezdtem és ahol még néhány hónapig maradtam is.

A Google-on próbáltam szerencsét és az „új“ írásmóddal, a „**Steirthal**errel“ és valószínűleg az „Ungarn“ (Magyarország) kifejezéssel indítottam keresést. Ekkor bukkantam ezen lap első kiadásának pdf-fájljára. Ebben Amrein Ilona mutatkozott be és az ő kutatási területeiben fedezte fel a keresőrendszer a név számomra eleinte oly idegen írásmódját.

Ettől kezdve a Schwäbische Türkei és a Fekete-erdő lázasan dolgozott azon, hogy a két ágat összevezeesse – kezdetben nagy előrelépések nélkül. Ezek akkor kezdtek jelentkezni, amikor FamilySearch 2019 elején, a megjelentette a „Deutschland, Baden, Erzbistum Freiburg, katholische

Kirchenbücher, 1678-1930.“ nevű gyűjteményét²³ – ami nekem eleinte nem is tűnt fel. A potenciális magyarországi rokonságon gondolkodva és a *jokerjelet erőteljesen használva indítottam a következő keresést a FamilySearch feljegyzéseiben: „Ja*ob* St*n*aler“. Ott bukkantam a következő bejegyzésre,²⁴ mely először valamennyi reményemet szétrombolta a magyarországi rokonságot illetően:

Jacobus Steirenthaler		Extras
Deutschland, Baden, Erzbistum Freiburg, katholische Kirchenbücher, 1678-1930		
Name:	Jacobus Steirenthaler	
Ereignistyp:	Marriage	
Ereignisdatum:	19 Apr 1751	
Ereignisort:	Kirchzarten, Freiburg, Baden, Deutschland	
Geschlecht:	Male	
Name des Vaters:	Mathiae	
Name des Ehepartners:	Joannis Burchard	
Geschlecht des Ehepartners:	Female	

Jacobus Steirenthaler
házasságkötése
(Forrás: FamilySearch)

Itt volt ő, az „én“ **Jakobom**. „**Mathiae**“-vel az apa neve is egyezett. A felesége azonban sem „**Maria**“, sem „**Barbara**“ nem volt, hanem „**Joannis**“. Egy kicsit csalódottan küldtem el Amrein Ilonánank a találatomat. Ő azt tanácsolta, hogy ne fejezzem be a kutatást. Ezzel szemben azzal a teóriával jött elő, hogy az anyakönyvek leírásába hiba csúszhatott be – bármilyen okból is – és a menyasszony apjának a nevét írták le a lánya neve helyett. Lehet, hogy **Jakob** egy **Burchard** nevű nőt vett el, akinek más volt a keresztnéve, mint ez a szerencsétlen formája a „**Johannának**“? Elküldött nekem egy bejegyzést az E-archivumból, 1752. április 29-én keresztelték **Jakob** első gyermekét **Lovászhetyén**ben. **Barbarával** kötött házasságot nem talált 1752 előtt az anyakönyvekben. Ehelyett a FamilySearch-ön ment „menyasszonynézőbe” **Jakobnak**. Egy **Barbarát** kerestem, akinek egy **Joann**, **Johann**, **Hans** vagy **Johannes Burchard** volt az apja. Sikerrel járt és az 1726. február 21-én **Kirchzarten**ben keresztelt

²³ <https://www.familysearch.org/search/collection/2790181>

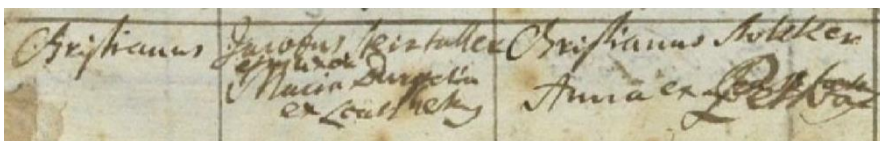
²⁴ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QBQK-846Z>

Barbara Burckhardt-ot, **Hanss Burckhardt** és **Ursula Mannerr** (sic!) lányát prezentálta nekem.²⁵

Ezzel találtunk **Jakob**nak egy lehetséges feleséget. De még nem tűnt igazán terhelhetőnek a kreálmányunk.

Néhány hónappal korábban segítettem egy amerikainak egy utaslistát feldolgozni, melyen egy ősné az USA-ba való bevándorlása volt dokumentálva. Be tudtuk bizonyítani, hogy az ősné kívül annak apja, testvérei, nagybátyja és annak későbbi felesége, valamint egy további személy, akivel nem álltak közvetlen rokoni kapcsolatban, 1834-ben a **Nufloch** nevű badeni településről együtt vándoroltak ki. Lehet, hogy hasonló volt a helyzet **Jakob Steurentaler** esetében is? Hengl telepeslistájára vettem egy pillantást és felismertem, hogy ez bizony elképzelhető volt. Felsorol egy „**Purketh Johannest**“, akinél az ott tartózkodás időtartamánál az 1752-es év szerepel. Ez az az év, mely alatt „**Sterenthaler Jacob**“ is szerepel, de egyébként igen ritkán fordul elő a listában.

Ezzel párhuzamosan Amrein Ilona megtalálta és letöltötte **Jakob** és **Barbara** gyerekeinek bejegyzéseit az E-archívumban. Átküldte nekem a teljes kínálatot és megkérdezte, hogy feltűnik-e nekem valami. Az 1752-es és az 1754-es bejegyzés egy „**Mariat**“ nevezett meg anyaként, az 1759-től született gyerekek esetében kivétel nélkül „**Barbara**“ volt olvasható. Esetleg tévedett itt Hengl, amikor „**Maria Barbarat**“ adott meg és talán két asszonyról van szó? Talán 1754 és 1759 meghalt **Maria**?

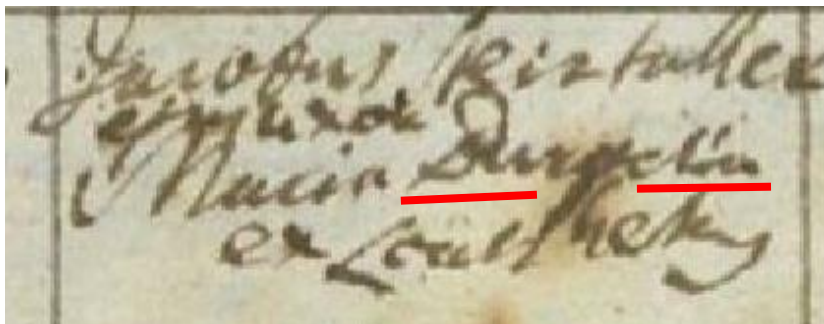
Christian Steirtaller keresztelési bejegyzése a pécsváradai anyakönyvben

A második gyereknél, **Christiannál**, akit 1754-ben kereszteltek, még többet is fel tudunk fedezni:

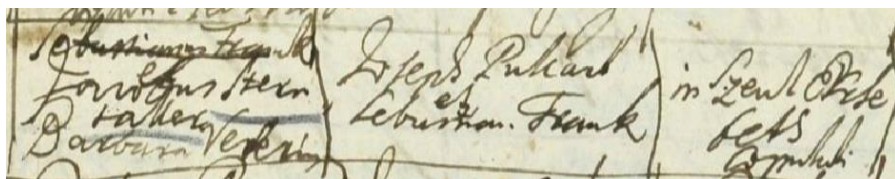
Ha tüzetesebben megvizsgáljuk a bejegyzést, észrevesszük, hogy az anya családnevét is megadják: **Burgetin**.

---

²⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QY19-16MM>

Amrein Ilona is ezeken gondolkodott, de meg akarta tudni, hogy én is ugyanezokra a következtetésekre jutok-e. Hamarosan megtudtuk: **Maria Stayertallerin Lovászhetényben** halt meg 1756. augusztus 21-én 30 éves korában, azaz a számított születési éve 1726. **Jakob Sterntaller** első felesége halála után újraházasodott, **Barbara Veber** vette feleségül 1757. november 27-én **Szenterzsébeten** (ma **Erzsébet**, Baranya megye). A tanúk **Joseph Pukart** (akinek a családneve hasonlóan hangzik, mint az első feleségé) és **Sebastian Frank** voltak.

Jakob Sterntaller és Barbara Veber házassági bejegyzése a pécsváradi anyakönyvben

Tehát már nem egy **Barbarát**, hanem egy **Mariát** kerestünk! A családtörténet következő eseményeit rekonstruáltunk a letelepedést követően, ami az eddigi ismert Hengl-féle összeállítást korigálta:

A Mariával való első házasságból származó gyerekek:

Josef	~ 1752. április 29.	+1757. augusztus 30.
Christian	~ 1754. május 9.	+1791. március 17. Erdősmecke

A Barbarával való második házasságból származó gyerekek:

Johann ~ 1759. július 17.

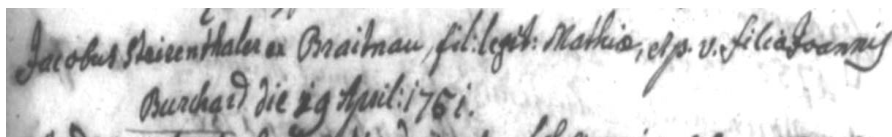
Johann	~ 1761. február 16.	+1764. február 16.
Josef	~ 1762. november 2.	+1762. november 30.
Barbara	~ 1763. november 2.	
Eva	~ 1765. január 3.	

Ezt követően a család továbbköltözött **Erdősmecskére**, ahol a többi gyerek született és meghalt:

Johann	~ 1767. július 10.	+1840. november 14.
Johann Georg	~ 1769. május 14.	+1769. október 21.
Margaretha	~ 1770. szeptember 16.	+1772. február 5.
Johann	~ 1773. február 17.	+1837. március 23.
Martin	~ 1776. január 15.	+1794. március 10.
Peter	~ 1779. november 24.	+1779. december 19.

A négy **Johann**-nak keresztel gyermek közül legalább kettő megérte a felnőttkort. Míg a Fekete-erdőben nem ismerünk ilyen esetet, addig a 18-19. századi Magyarországon ez többször is előfordult. Valószínűleg a gyerekeknek más-más védőszentjük volt ugyanazon név esetében, mint például Keresztelő Szent János, Szent János evangélista vagy a hidak védőszentje Nepomuki Szent János. Ez a halmozódás is Jakob első apósára utal?

Nem sokkal e fordulat után ismét eljutottam a Freiburgi Érseki Levéltárba és a fent említett házassági bejegyzés eredetijét meg tudtam nézni:

Jacobus Steirenthaler és p.v. házassági bejegyzése a kirchzarteni anyakönyvben

A bejegyzés megerősítette, hogy **Jakob** tényleg **Breitnau**ból származott és **Joannis Burchard** lányát vette feleségül.

Sajnos a házassági bejegyzés (sic!) elhallgatja a feleség nevét és **Joannis** lányát csak p.v.-ként írja le (latinul: pudica virgine = tisztességes szűz). Hogy ezt szinonimaként használták a „Máriával“ vagy a nevet egyszerűen csak „elfelejtették“, soha nem lehet véglegesen tisztázni.

Breitnau-Vorderdorf (Forrás: <https://www.black-forest-travel.com/breitnau/>)

Ugyanezen az oldalon, ugyancsak 1751 áprilisában, egy **Georg Burchard** köt házasságot egy bizonyos **Maria Rueffinnel**. **Georg Zastler**ből származott (1974 óta **Oberried** településrésze), apaként ugyancsak „**Joannis**“ szerepel.

Ha az anyakönyvben, illetve a mikrofilmen néhány oldalt visszalapozunk, rábukkanunk egy **Christian Buchard** és egy **Maria Anna Doldin** házasságkötésére. **Christian** is egy „**Joannis**“, fia, az ő származási helyénél valami olyasmi szerepel, amit „**Rechtenbach**ként“ tudunk megfejteni. Ez egy „**Stegentől** keletre, a **Rechtenbach** völgyében fekvő tanyasor“²⁶, melyek a szekularizációt követően először **Eschbach**-hoz kerültek, majd 1890-ben **Stegennel** egyesítettek. Tehát a **kirchzarteni** plébánián, melyhez 1787-ig **Oberried** és **Zastler**, valamint – 1796-ig – **Buchenbach** ist tartozott, legalább két **Joannis Burchard** nevű személy létezett. Itt ismét az Érseki Levéltár volt segítségemre. Amellett hogy ott valószínűleg valamennyi film megtalálható, ami a FamilySearch-ön a katolikus plébániákkal kapcsolatban szerepel, akadnak alkalmanként filmek, melyek hiányoznak a FamilySearch katalógusából. Ilyenek például a

---

²⁶ https://www.leo-bw.de/web/guest/detail-gis/-/Detail/details/ORT/labw_ortsexikon/9154/Rechtenbach+-+Wohnplatz

kirchzarteni anyakönyvekhez tartozó regiszterek filmjei.²⁷ Ennek segítségével viszonylag egyszerűen meg lehetett állapítani, hogy bár mindkét **Joannis**nak volt **Christian** nevű fia, azonban 1715 és 1760 között csak egy **Georg Burchard**ot kereszteltek. Világossá vált, hogy az apja **zastleri** kellett legyen. Szerencsére ezen az sem változtatott, hogy a kirchzarten anyakönyvekből több év is hiányzik 1740 körül, mivel az 1751-es házasságkötéshez annál jóval korábban kellett születnie. **Joannis** és felesége **Magdalena Albrecht** 1719 és 1744 között igazoltan 16 gyereket kereszteltetett:

1)	~ 1719. január 29.	Josef
2)	~ 1721. május 1.	Jakob
3)	~ 1722. október 12.	Katharina
4)	~ 1723. augusztus 3.	Christian
5)	~ 1724. június 19.	Maria
6)	~ 1725. november 12.	Andreas
7)	~ 1727. november 18.	Johann
8)	~ 1729. október 21.	Martin
9)	~ 1732. április 9.	Georg
10)	~ 1733. december 25.	Christina
11)	~ 1735. február 18.	Katharina
12)	~ 1737. május 1.	Philipp
13)	~ 1738. július 29.	Lorenz
14)	~ 1739. december 16.	Christina
15)	~ 1741. szeptember 8.	Michael
16)	~ 1744. január 12.	Sebastian

Tehát van egy **Mariánk**, aki 1724-ben született és **Jakob Steierthaler** felesége lehetett. A születési ideje és az apa neve beleillenek a képbe. De szükségünk volt egy negatívtesztre is: ki kellett zárnunk, hogy a „mi **Mariánk**”, azaz **Johann Burchard** és **Magdalena Albrecht** lánya mászhoz ment feleségünk, mint **Jakobhoz**. Ezért azokat a házassági bejegyzéseket kerestük meg, ahol a feleség **Maria Burchard** volt, és mindössze két ilyen házasságkötést találtunk:

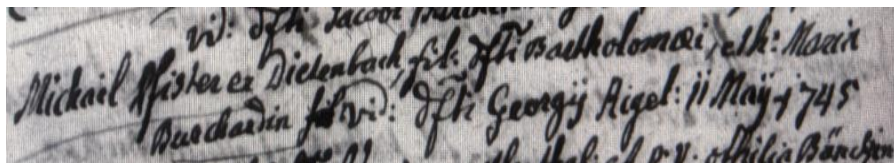
---

²⁷ <http://wiki-de.genealogy.net/Kirchzarten>

oo 1745. május 11. **Michael Pfisterrel, Bartholomäus** fiával²⁸

oo 1750. február 9. **Thomas Pfisterrel, Bartholomäus** fiával²⁹

Ez nem kettő **Marián**ak tűnt, hanem egynek, aki egy testvérpárral házasodott. Régen elég elterjedt volt, hogy egy meghalt személy testvére annak özvegyen maradt házastársával állt oltár elé. Így történt ez **Thomas Pfisterrel**, aki a bátyja özvegyét vette feleségül. Az első házasságkötés eredeti bejegyzése alapján megállapíthatjuk, hogy **Maria Georg Rigel** özvegye volt, amikor **Michael Pfister**hez hozzáment.

Michael Pfister és Maria Burchardin házassági bejegyzése a kirchzarteni anyakönyvben

A bejegyzés következőképpen hangzik: **Michael Pfister** ex **Dietenbach**³⁰ fil. dfti **Bartholomaei** et **Maria Burchardin** vid. dfti **Georgii Rigel**: 11 Maii 1745. (**Michael Pfister** **Dietenbach**ból, az elhunyt **Bartholomeus** fia és **Maria Burchardin**, az elhunyt **Georg Rigel** özvegye, 1745. május 11.)

A fent említett 1740 körüli anyakönyvi hiány miatt nem található a **Georg Rigel**el kötött házasság. **Georg** és **Maria** első gyermekét – akit megtaláltunk a FamilySearch-ön – 1738. január 6-án keresztelték **Joseph** névre³¹, ez azt jelenti, hogy legkésőbb 1737 kötöttek házasságot. Ebben az évben **Maria**, **Johann Burchard** és **Magdalena Albrecht** lánya 13 esztendő volt, ezért kizárhatjuk őt.

Maria Burget, **Thomas Pfister** felesége, 1757-ben halt meg 41 éves korában, tehát a számított születési éve 1716. Csakugyan, 1715. november 26-án³² kereszteteti **Andreas Burghart** és **Maria Miller Maria** nevű lányukat.

---

²⁸ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QBOK-S42M>

²⁹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QBQJ-BLW2>

³⁰ Heute ein Stadtteil von Freiburg

³¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QY1S-T8N2>

³² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QY1S-LCPZ>

Míg a **zastleri Joannis** egy másfelé nem házasodott **Maria** apja volt, addig ezt a keresztnévet hiába keressük a **rechtenbachi Joannes** keresztelésénél. Ugyanakkor ő volt a fent említett **Barbara** apja, aki eleinte annyira ígéretesnek mutatkozott. Ezzel **Kirchzarten** helyett **Zastlerre** fókuszáltunk, ahol – mellékesen megjegyezve – a fent említett **Michael Steurethaler** négyszeres dédunokája, **Albert Steurethaler** az 1940-es években a „Blume” (virág) nevű fogadót üzemeltette. Ernst M. Wallner településtörténete többször említ egy Burkhardshofot, illetve egy Burgertshofot (Burkhard-, illetve Burgert-tanyát), azonban ezek az említések mind a 19. és 20. századra vonatkoznak és ezért nincsenek segítségünkre. Emellett a településtörténet mellett létezik még egy könyv „Geschichte von 68 Höfen und Häusle im Kirchspiel Oberried“ (Az **oberriedi** plébánia 68 tanyájának és házikójának története) az aacheni Wolfgang Hilgertől, aki az **oberriedi** család- és helytörténetkutató Hermann Andris munkáját veszi alapul, és ami nekem egy korábbi változatában rendelkezésemre áll.

A zastleri Burghardtshof (Forrás: <http://www.freiburg-schwarzwald.de/zastler5.htm>)

Abban a **Burkhart** családnév történetét világítja meg a szerző, két említéssel kezdi a 17. századból, azonban ezeket nem lehet minden kétséget kizáróan a tanyához kötni. Majd „**Johann Burkart** (a nevet minden alkalommal másképp írták) és **Magdalena** szül. **Albrecht**“ első gyerekének keresztelésének megemlézése következik, valamint a 14 (sic!) további gyereké. Andris, illetve Hilger a következő tanyatulajdonosra, **Johann Winterhalterre** ugrik, de mindkettő a következőképpen jellemzi **Johann Burkartot**: „az utolsó ezzel a családnévvel a **Bischofsbergen**“ (ez a tanya székhelyének neve) Az „Antonis Gütchen im **Zastler**“ (egy kisbirtok neve) Andris nemcsak azt írja le, hogy az korábban a Burkartshofhoz tartozhatott, hanem egy 1842 körüli jogi vitáról is beszámol. **Andreas Winterhalter**, aki a Burkartshofról a „Gütchenbe“ házasodott panaszt tett a Burkhart-tanya gazdája, **Anton Winterhalter** ellen. **Andreas** jogot formált arra, hogy a jószágait a testvére mezején legeltesse. A bíróság ezt elismerte neki és egy 1751. április 4-én keletkezett szerződésre hivatkozott. Tehát **Johann** nemcsak az utolsó Burkhart volt a Burkhart-tanyán, hanem feltehetőleg egy szerződést is kötött abban az évben, amikor a feltételezett kivándorlása datálódik.

Többet szerettem volna megtudni erről a **zastleri Burkhart** családról és még egyszer szerencsét próbáltam a Google-on. Mivel a „normál“ internetes keresés nem győzött meg és a múltban már voltak tapasztalataim a Google-könyvkereséssel³³, így azzal próbálkoztam. Ezzel a kevésbé ismert funkcióval, számtalan könyv szövegében lehet keresni, mint a „normál“ web-kereséssel, illetve amikor internetes oldalakra keresünk. Az 1900 előtt megjelentetett műveknél rendszerint a teljes könyv online megtekinthető, a többinél egy kivágást mutat be. Több írásmódot is kipróbáltam és a „burkhard zastler“ lekérdezéssel valóban sikeres voltam. Az első találat a Wallner-féle **Zastler**-településtörténettel nem volt meglepetés, de a második annál inkább: ott megjelent Werner Hacker „Auswanderungen aus Baden und dem Breisgau“ ezzel az előnézeti képpel:

---

³³ <https://books.google.com/>

	woher s Vater gebürtig. – – 61/852 HR 2860.	CH	1751	11	09
1297	Burckhart Bernhard, Bgr Oos, mit Fam; Mm. – 61/73 nr 30 bezw 25.			02	18
		?	1752	03	11
1298	Burckhard Klaus, Balzhofen; Mm (8.45). – 61/73 – nr 18.			1752	03 04
1299	Burgard Jacob, Balzhofen, 4 Ki; Mm. – 61//73 – nr 44.	? U	1752	04	12
1300	Burckhart Antoni, Bgr Balzhofen, mit Wb u. Kd nach U. Mm. – 61/74 (BB GR) 13.	U	1752	05	24
1301	Burkart Hans, Zastler (Frh v Neveu) zog vor 3 J nach U, hatte bei Vfk von Haus u Gärtl um 800 fl 200 fl auf ? I stehen lassen sie aber hieher nicht abzuführen				

Ez a **Hans Burkart** – észrevehető, hogy a keresési kifejezés az előnézeti képen nem is látszik – csakis a burkartshofi **Johann** lehetett. Elgondolkodtam azon, vajon Stader is felsorolta-e. Még egyszer átnéztem a Stader- bejegyzéseket a **Burghart** és **Burckhard** családnévhez. És tényleg, Stader is ismeri **Hansot**, de az írásmód miatt, mely a betűrend szerint **Burghart** és **Burckhard** között van, teljesen figyelmen kívül hagytam. Hogy akkoriban „*Kirchzarten*“ kerestem, valószínűleg szintén nem segített. Mint ahogy megszoktuk, Stader lényegesen rövidebben közli a Hacker-bejegyzést:

07032 Burckhart Hans, v Zastler, söv Freiburg, vor 1762 n Ung - Qu;(47) HaBBr S 276/1301

Ezzel világossá vált, hogy nemcsak **Jakob** és felesége vándorolt ki Magyarországra, hanem legalább az apósa is elkísérte őket. Egy kicsit csodálkozása ad alkalmat az évszám adat „1762 előtt“, erre később még kitérek. Nos, felmerült a kérdés, hogy mi történt **Hans/Johann**-nal, **Magdalenával** és a gyerekeikkel. Meg lehet őket találni az új hazában? Ehhez ismét felvettem a kapcsolatot Dr. Junkers-szel, aki jelenleg Hengl Lovászhetény-kéziratának megjelentetésén dolgozik, és arra kértem, hogy adjon felvilágosítást azokról a személyekről, akiknek a családneve valamennyire is beleillik a mintába. Ezeket összehasonlítottam az Érseki Levéltár indexfilmjeivel és a FamilySearch-csel, ahol a keresésnél igen nagyvonalú voltam a csillag használatával és elég tág időszakot vettem figyelembe, nehogy figyelmen kívül hagyjak egy potenciális találatot is.

Burghart Johann

+ *Lovászhetény*, 1754. március 3. fia, **Michael**, 14 éves

+ *Lovászhetény*, 1755. június 2. **Johannes Purkart**, 73 éves

Ez a **Johann** messze a legidősebb **Burghart** Hengl adatai között. Ha abból indulunk ki, hogy ő a fent említett *zastleri* személy, akkor a halotti bejegyzés szerint 1682-ben vagy 1683-ban kellett megszületetnie. A

Magdalena Albrechttel való 1717. július 14-ei házassági bejegyzéséből kiderül, hogy az apját **Fridolinnak** hívták.³⁴ Ennélfogva a keresztelője 1684. november 20-án következett be és anyját– a FamilySearch-ös leírás függvényében – **Barbara Thiminnek, Thinningerne**k vagy **Thiminishnek**³⁵ hívták. 1755. június 2-án 70 éves volt. Túl kényelmes, ha arra hivatkozunk, hogy a halálozási bejegyzésekben szereplő életkori adatok gyakran eltérnek a valós életkortól, mert a pap, illetve a hozzátartozók – a keresztelési bejegyzés hiányában – félrebecsülték vagy esetleg kerekítették?

Ha ebből a feltételezésből indulunk ki, akkor a fent említett **Michael, Johann és Magdalena** 1741. szeptember 8-án kereszttelt fia lehetett. 1754 máciusában 12 éves volt, ami 2 éves különbséget jelent a halálozási bejegyzéshez képest, szemben a 3 évvel az apa esetében.

Burghart Joseph és felesége **Christina Elisabetha**

A *Lovászhetény*ben született gyerekek:

~ 1755. május 31. **Anna Maria Purkhart**

~ 1757. november 21. **Jakob Purghart**

~ 1760. október 17. **Johann Jakob Porget**

Burgert Joseph, 52 éves + *Lovászhetény*, 1762. április 27.

E bejegyzésnél az életkori eltérés még nagyobb: **Josephet, Johann és Magdalena** fiát 1719. január 29-én kereszttelték *Kirchzarten*ben. Ő volt a legidősebb ismert leszármazottja a házaspárnak és 1762. április 27-én mindössze 43 éves volt, szemben a halotti anyakönyvben megnevezett 52 évvel. Ami viszont a két személy azonosságát valószínűsíti, egy házassági bejegyzés a *Kirchzarten*nel szomszédos *Kappel* nevű faluban (1974 óta *Freiburg* városrésze): ott házasodik egy **Joseph Burchart, Magdalena Albrecht** és **Joannis Burchart** fia, egy **Christina Lorentzet** vett el – mégpedig 1751. április 25-én³⁶, néhány nappal **Jakob Steurenthaler** esküvője után. A FamilySearch-ön nem találtam meg a házaspárnak egy

---

³⁴ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:QBQN-SN3Z>

³⁵

https://www.familysearch.org/search/record/results?givenname=*an*&surname=Bur*d*&birth_place=Kirchzarten&birth_place_exact=on&birth_year_from=1670&birth_year_to=1720&father_givenname=Fri*&father_surname=Bur*a*

³⁶ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:NZCC-K1C>

gyerekét sem a környék keresztelesei között, viszont a Lovászhetyben született második gyermek, Jakob Purghart keresztszülei Jakob Steierthaler és felesége Barbara voltak. Kompenzálják ezek a tények a hallotti bejegyzés életkorának potenciális pontatlanságát?

Igen kérdéses az utolsó családdal kapcsolatos rokonság Hengl adatai közt:

Burgert Sebastian és felesége **Maria Svebin**

+ **Lovászhety**, 1762. április 18. **Sebastian Burgert** fia

+ **Lovászhety**, 1764. december 23. **Maria Svebin** feleség 35 évesen

Bár **Johann**-nak és **Magdalenának** valóban volt egy **Sebastian** nevű fia, de őt csak 1744. január 12-én tartották keresztség alá és a feltételezett kivándorlaskor hét éves volt. A feltételezett fiú halálakor 1762. április 18-án éppen csak, hogy 18 éves volt, az 1764. december 23-án meghalt feleség pedig 33. A *kirchzarteni* kereszteleési anyakönyvek indexe szerint legalább 1715 óta nem született **Sebastian Burgert**, azonban itt is meg kell említenünk az 1740 körül hiányzó anyakönyveket. A FamilySearch-öt kutatva rábukkantam egy *söldeni* kereszteleésre – a Google Maps szerint kb. 20 km-es gyalogos távolságra **Zastlertől**. Ott 1737. január 18-án született egy **Sebastian Burckert**. A feltételezett fiú halálakor legalább 25 éves volt, azonban a potenciális feleség körülbelül nyolc évvel idősebb. E családok mellett Hengl adatai két halálozást is tartalmaztak, melyeket nem tudott családhoz rendelni:

Burghart Andreas + **Lovászhety**, 1753. június 27., nőtlen, 26 éves

Ellentétben a fenti **Sebastiannal**, ennél a gyereknél szinte megegyezik az életkor: az 1725. november 12-én **Zastlerben** született **Andreas Burkhart** 1753. június 27-én a feltételezett halálakor **Lovászhetyben**, 27 éves volt.

Burghart Anna Maria + **Lovászhety**, 1760. szeptember 29., 13 éves.

Maria, Johann és **Magdalena** egyetlen gyereke, ahol legalább a név egyezik, 1724. június 19-én született. Anna Maria halálának napján, 1760. szeptember 29-én már 36 éves volt. Tehát kizárhatjuk **Johann**t és **Magdalenát**, mint szülőket. De fennáll a lehetősége, hogy rokon családok gyerekeit magukkal vittek, vagy egy ilyen család szintén kivándorolt.

Anna Marianak 1747 körül kellett megszületnie, 5 év toleranciával számolva tehát 1742 és 1752 között, és így szerencsére a hiányzó kirchzarteni anyakönyvek időszaka után. Az ottani indexben négy jelöltünk van, akiket ebben az időszakban kereszteletek:

Név	Születési idő	Apa	Anya	Életkor 1760 szeptemberében
Maria	1742. okt. 7.	Petrus	Maria Meyer	17
Maria	1744. nov. 18.	Christian	Maria Dold	15
Anna	1746. július 1.	Petrus	Anna Schweizer	14
Maria Anna	1751. ápr. 13.	Petrus	Anna Schweizer	9

A joker-jel kiadós használatával viszonylag hamar megtaláltam a **Mariák** házasságkötését. **Petrus** lánya 1771-ben **Georg Schweizer**hez ment feleségül, míg **Christian** lánya 1783-ban kötött házasságot **Johannes Feserrel**. Tehát egyikük sem halt meg 1760-ban **Lovászhetényben**, hanem ebben az időszakban a Fekete-erdőben tartózkodtak. **Anna** 1770. október 16-án **Kirchzartenben** ment feleségül a **St. Wilhelm-i** (mint **Zastler**, 1974 óta **Oberried** településrésze) illetőségű **Martin Weber**hez. Véletlenül megtaláltuk a párt Stadernél:

07041 Burkhart Anna, v. St. Wilhelm, söv Freiburg, oo Martin Weber, v. St. Wilhelm, u nach Ung 1770. - Qu;(47) HaBBR S. 276/1308

Tehát ő sem halt meg **Lovászhetényben**, de valóban kivándorolt Magyarországra – majd húsz évvel **Jakob Steurentaler** és a **Burkhartok** után. A FamilySearch-ön a babarci anyakönyvben van néhány *líptódi*³⁷ bejegyzés, ami hozzáillik ehhez a családhoz.

Utolsónak marad **Maria Anna**, a kivándorolt **Anna** testvére. Vajon azonos-e **Anna Burgett**el, akinek **Michael Zipfeltől** született lányát 1776. augusztus 4-én **Maria** névre keresztelték **Kirchzartenben**?³⁸ Vagy esetleg a **zastleri Burkhartokkal** 1751-ben kivándorolt és 1760-ban **Lovászhetényben** 9 éves korában meghalt? Ha a meghalt **Anna Maria** lényegesen fiatalabb volt, mint 13 év, akkor esetleg egy (útközben) született gyereke lehetett **Joseph Burkhardnak** és **Christina Elisabeth Lorenznek**.

³⁷ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:X2SF-C77>

³⁸ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:N6PL-7JZ>

Jöjjön a legújabb kirakódarab: mialatt ezen a cikken dolgoztam, jött az ötlet, hogy **Hans Burkart** teljes bejegyzését megnézzem Hackernél és nemcsak a Google-könyvkeresés előnézeti képét. A Comutergenalogia Egyesület Baden-Württemberg-levelezési lista³⁹ tagjainak köszönhetően rendelkezésemre bocsátották:

- 1300 **Burckhart** Antoni, Bgr Balzhofen, mit Wb u. Kd nach U. Mm. – 61/74 (BB GR) 13. U 1752 05 24
- 1301 **Burkart** Hans, Zastler (Frh v Neveu) zog vor 3 J nach U, hatte bei Vkf von Haus u Gärtl um 800 fl 200 fl auf 2 J stehen lassen, sie aber bisher nicht abgefordert. Jos **Wißler**, der die Zinslast loswerden will, kann sie bei Amt deponieren, bis dahin aber verzinsen. – Josef (!) B, ehemaliger Zastler Untertan, in Lovászhetény/Baranya, erbittet die 200 fl, erhält sie abzgl Abzugsdrittels (!) (55.33) zugeschickt. – 61/5451:29, 46v. [Mm 10 % und A 10 % war üblich, aber Drittel unverschämt]. U (1762 07 30)
- 1302 **Burckhert (Burgert, Burkert)** Georg, Neuschopfheim, vkft 2/2 Haufen Reben um 25 fl. nach U wollend. Mm (1.1, 3); A (2.5). – Arch Frkstein Nr 1102, 1183:324; Bartelt (LV 8) 243. U 01 05
U 04 15
U 1759 03 24

Egyrészt örültem, hogy feketén-fehéren megtaláltam a kapcsolatot **Zastler** és **Lovászhetény** között. Másrészt a durván megadott kivándorlási év több évvel az eddig feltételezett 1751/1752-es elutazási év után volt. Ha „**Hans**“ valóban csak 1759-ben vándorolt ki, hogy szerepelhetett már 1752 a lovászhetényi telepések között és hogy hallhatott meg 1755-ben? A bejegyzésben dokumentált „**Hans**-szal“ folytatott levelezés oka talán **Joseph** nevű fia 1762-es halálával volt összefüggésben?

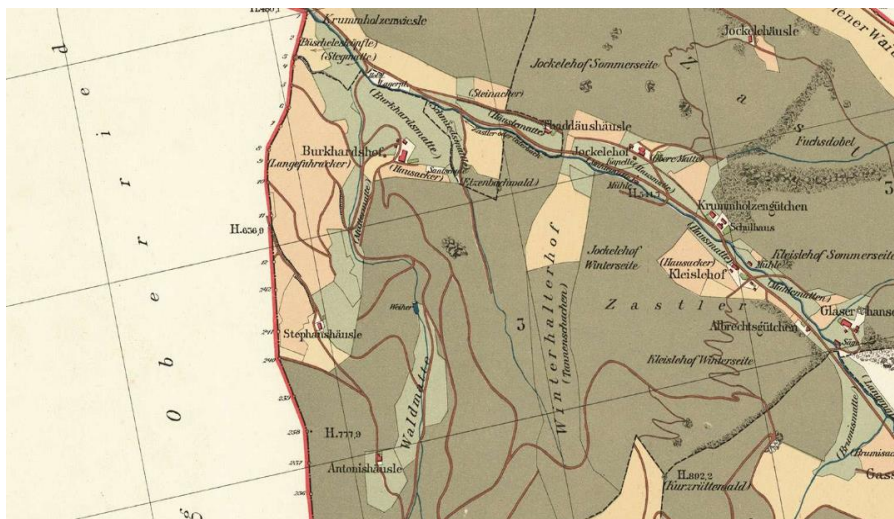
Ugyancsak izgalmas **Hans Burkart** adósa: Hermann Andris szerint **Joseph Wißler** a feleségével **Christina Burkart**tal a – később a fiúkról elnevezett – Antonishäusle-n éltek **Zastler**ben. A Burkart-tanyát **Johann Winterhalter** (a Winterhalter-tanyáról) és felesége **Maria Tritschler** vették meg. Esetleg ebben a Hacker-féle bejegyzésben (vagy már korábban) összekevertek néhány dolgot? Talán néhány kérdésre választ kapok, ha a Karlsruhe-i Országos Levéltár a megfelelő dokumentumokat, melyekre Hacker hivatkozik, bescanneli és elküldi nekem.

Addig is levonhatjuk a végkövetkeztetést, hogy sikerült **Jakob Steierthaler/Steurenthaler** származását a felesége, **Maria Burkhard** családja segítségével bizonyítani. Meg vagyunk arról győződve, hogy **Jakob** a felesége szüleivel 1751 és 1752 között **Zastler**ből vándorolt Lovászheténybe. Ezáltal **Jakobon** keresztül helyreállítottuk a kapcsolatot a

---

³⁹ <https://list.genealogy.net/mm/listinfo/bawue-l>

baranyai **Steirther**-ág és a fekete-erdei **Steurentaler**-ősei között. Burkhard Hermann, fekete-erdei kutatónak köszönhetően ez a kapcsolat **Jakob** apjáig, **Matthias**ig⁴⁰ és nagyapjáig **Andreas**ig⁴¹ vezethető vissza. **Andreas** 1640-ben született **Schönhöfe**-ben, ami „egymástól távol lévő tanyák csoportja”⁴² **St. Peter** határában északkeletre⁴³. Ennek ellenére nem sikerült **Balthasar Steurentaler**, **Andreas** apja és a cikk elején említett **Josef Stürentaler** között kapcsolatot találni. Emellett, mint minden jó genealógiai leletnél számos kérdés nyitva marad.

Burkhardshof és Antonishäusle Zastler községhatárának térképén 1895/1896-ban (Forrás: <http://www.landesarchiv-bw.de/plink/?f=4-469745>)

⁴⁰ <https://www.familysearch.org/tree/person/details/9DZG-8PF>

⁴¹ <https://www.familysearch.org/tree/person/details/L1S9-7K3>

⁴² https://www.leo-bw.de/web/guest/detail-gis-/Detail/details/ORT/labw_ortslexikon/8961/Sch%C3%B6nh%C3%B6fe++Wohnplatz

⁴³ https://www.leo-bw.de/web/guest/detail-gis-/Detail/details/ORT/labw_ortslexikon/8961/Sch%C3%B6nh%C3%B6fe++Wohnplatz

Kutatásunk további alakulását a családkönyv kiegészítő és korrektúra oldalán fogjuk dokumentálni.⁴⁴ Már e cikk összeállítását előtt feljegyztetük ott az aktuális helyzetet, hogy azt az érdeklődő olvasók rendelkezésére bocsássuk. További linkeket tartalmaz FamilySearch-ön lévő feljegyzésekhez és családfa bejegyzésekhez. Ha Önnek is van ehhez vagy más családkönyvhöz kapcsolatos megjegyzése, nagyon örülnék, ha is dokumentálná azt ott. Ugyanez vonatkozik a települések cikkeinek kiegészítésére. Bár jó, ha valaki a Computergenealógia Egyesület tagja, de ez nem feltétele a közös munkának. A jelentkezés és használat ingyenes, mindenki dolgozhat a GenWikin. Ezen túlmenően, ha bármiféle kommentárja van ezzel a cikkel kapcsolatban, kérjük, jelezze nekünk:

Amrein Ilona (amrein.ilona@freemail.hu) és

Florian Straub (flominator@gmx.net)

Irodalom- és forrásjegyzék:

- Anyakönyvek: Mecseknádasd, Pécs-Belváros, Pécsvárad, Babarc, Kirchzarten, Breitnau, St. Peter
- Brommer, Hermann: Die Chronik des Pfarres Vincenz Zahn. Hinterzarten und der Hochschwarzwald vor zwei Jahrhunderten, Konstanz 1997
- Hacker, Werner: Auswanderungen aus Baden und dem Breisgau: obere u. mittlere rechtsseitige Oberrheinlande im 18. Jahrhundert archivalisch dokumentiert, Stuttgart 1980
- Heitzmann, Helmut: Höfechronik Breitnau, Gemeinde Breitnau, Breitnau 2004
- Hengl, Ferdinand: Deutsche Kolonisten im Komitat Baranya 1688-1752, Teil I, Darmstadt 1983
- Hengl, Ferdinand: Deutsche Kolonisten im Komitat Baranya 1688-1752, Teil II, Schriesheim 1985
- Hengl, Ferdinand: Familienbuch Erdősmecke, 1744-2000 im Komitat Baranya Ungarn, Pécs 2002
- Hengl, Ferdinand: Familienbuch Lovászhetény, 1698-1945 im Komitat

---

⁴⁴ http://wiki-de.genealogy.net/Erd%C5%91smecke,_OFB/Erg%C3%A4nzen_und_Korrekturen

Baranya Ungarn, Pécs 2008

- Hilger, Wolfgang. Geschichte von 68 Höfen und Häusle im Kirchspiel Oberried, Oberried 2003.
- Stader, Stefan: Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten, Teil 1: Buchstaben A-D, Sindelfingen 1997
- Stader, Stefan: Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten, Teil 7: Buchstaben Sche-Sz, Sindelfingen 2011
- Wallner, Ernst M.: Zastler. Eine Holzhauergemeinde im Schwarzwald, Freiburg 1953
- Weber, Klaus: Höfechronik von St. Peter, Band 1, Freiburg im Breisgau 1997

ÍRJON ÖN IS LAPUNKBA!

Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy mindig legyen anyagunk, megjelenhessen újságunk!

Csak elektronikus formában (doc, docx, odt) megküldött cikkeket tudunk megjelentetni, kapacitáshiány miatt nem áll módunkban kézzel vagy írógéppel megírt cikkeket feldolgozni.

Munkánkat megkönnyítik, ha írásaikat németül és magyarul is eljuttatják:

kornelpencz@gmx.net

Nagy segítség, ha az írás már be van formázva az alábbiak szerint:

Lapméret: A5 (14,8 cm x 21 cm); behúzás, térköz: 0

Tükrözött margók:

felső: 1,5 cm, alsó: 2 cm, belső 2 cm, külső 1 cm

Betű: Times New Roman 11-es méret, a cím 14-es

Fényképeket, ábrákat külön fájlban, a tartalom megjelölésével küldjék.

Köszönjük!

Ferencz Klára

Az AKuFF és a Familia Austria közös találkozója Ágfalván

Az AKuFF idei második találkozóját Ágfalván, a Vadvirág Hotelben tartotta június 22-én.

Először az Ágfalvai „**Morgenröte**” **Énekkar** Csernus Gáborné vezetésével egy rövid koncertet adott vidám dallamokkal, majd a Familia

Austria egyesület elnöke Günter Ofner tartott előadást Pencz Kornél fordításával. Előadásában ismertette, hogy a németiség mely időben, milyen helyeken volt jelen Nyugat-Magyarországon. Az 1849 utáni osztrák tartományi felosztás eltérő közigazgatási határokat tartalmazott, mint a hagyományos magyar vármegyehatárok, ezt azért érdemes tudni, mivel a keresésnél egész dunántúli részek iratanyagait a soproni levéltárban kell keresni. Előadásában kitért arra, hogy a horvátok, a zsidók, hogy kerültek Nyugat-Magyarországra.

Majd **Világi Dávid**, az evangélikus Gyűjteményi Tanács munkatársa tartott előadást az „Őskereső” programról. Ismertette a digitalizálási program keretén belül mit és hogyan lehet megtalálni a www.oskereso.hu oldalon. Bővebb felvilágosítást adnak az Evangélikus Egyház Központjában (Budapesten, üllői út 24.).

Ezen tartalmas előadások után következett a finom ebéd, majd megtekintettük a **Tájháza**t Sír János vezetésével.

A szomszédok késő délután elbuszoztak, mi meg az esős idő ellenére egy jót beszélgettünk a szálloda teraszán, illetve többen bementek Sopronba.

Ez a találkozó is nagyon jól sikerült, számomra nagyon érdekesek és sok információt tartalmazó előadások, valamint Ágfalva és Sopron nevezetességeinek megtekintése emlékezetes élményt adtak.

Köszönöm a szervezést, várom a következő találkozót, mely októberben lesz

Günter Ofner és Pencz Kornél
egyesületi elnökök

Fényképek készítői:

1. és 4. Ferencz Klára,
2. és 3. Pencz-Amrein Ilona

TÁMOGASSA

SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓJA **1%-**
ÁVAL AZ EGYESÜLETÜNKET!
KÉRJÜK, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOT
TÜNTESSÉ FEL NYILATKOZATÁN

18360062-1-03

KÖSZÖNJÜK!

Hunyady László:

Emlékeim Bandi bátyámról

Ament Andor

★ 1927, Elek

† 2019, Budapest

2001 őszén nagy csapás ért: elveszítettem a feleségemet, dr. Áment Annát. Egyik este kedves, együtt érző telefonhívást kaptam. Bandi bátyám, az újságban megjelent gyászjelentést olvasván, kinyomozta elérhetőségemet, és abban a reményben, hogy rokonra talál, felhívott telefonon. A hívással egy közel 20 éves barátság vette kezdetét. Hosszú barátságunknak sajnos most a halála vetett véget.

Bandi bátyám-teljes nevén Ament Andor Miksa-Békés vármegyéből, Elekről, sváb családból származott. Mivel mindketten örömet találtunk a családfa-kutatásban, együtt kutattuk az Áment ősokeket. Hetente többször is találkoztunk, segítettem neki a számítógépes programok rejtelseinek megismerésében, és közben hallgattam életének történeteit. Emlékszem, milyen boldog volt, amikor kutatásai eredményeképpen megtalálta a frankföldi Külsheimből Elekre betelepült Ament őst. Egyesületünk mindenki által szeretett és tisztelt, aktív tagjaként sok összejövetelünkön vett részt, és lelkesen megszervezte az eleki AKuFF találkozót.

1944-ben, miután elvégezte az utolsó évfolyamot a szentkirályszabadjai Repülőakadémián, Bandit Berlin mellé, Gatow repülőközpontjába vezényelték továbbképzésre. A Vörös Hadsereg még nem érte el Berlint, amikor a magyar parancsnok már ellenállt a Repülőakadémia parancsának: nem akarta pilótáit a repülőtér védelmében feláldozni, és feloszlatta az egységet. Bandi bátyám néhány évfolyamtársával együtt kalandos úton épségben hazatért.

A háború után a Magyar Drótáru Gyár Váci úti műhelyében kezdett el dolgozni, majd a Szellőző Művekhez került. Aktív életének utolsó évtizedét a külkereskedelemben töltötte. Élvezettel hallgattam a szovjet-magyar kereskedelmi tárgyalásokkal kapcsolatos történeteit: okosságával, rátermettségével sok esetben sikerrel járt túl a tárgyalófelek eszén.

Számptalan tanulmányt, visszaemlékezést, családtörténeti írást készített szülőfalujáról, Elekről. Saját háromkötetes élettörténetét is megírta az unokái számára. „Zsebkönyv családfakutatáshoz” címmel ügyes könyvecskét állított össze, amelyet az antikváriumok is sikerrel forgalmaztak. Írásai nem

csak az Egyesületünk könyvtárában, hanem az Országos Széchenyi Könyvtárban is megtalálhatók.

Az utolsó évtizedben az Egyesületünk részéről rajtam kívül Hucker Ádám barátom és a földije, dr. Cserfalvi Tamás látogattuk őt rendszeresen.

Életének utolsó éveiben a nála rosszabb egészségi állapotban lévő földijét, Katókat látogatta, ápolta. Úgy gondolom, ez adhatott erőt neki az élethez, ahhoz, hogy hallásának, látásának megromlása ellenére folytassa a munkát.

Az Óbudai temetőben egyesületünk több tagjával együtt vettünk tőle búcsút. Nyugodjék békében!

Művei:

- Pionírok; Elek benépesítése a törökvész után. (1724-1800)-
Genealógiai tanulmány Budapest, 2004
- Zsebkönyv családfa kutatáshoz Budapest 2005
- Elek benépesítése a törökvész után (1724-1800) Budapest-
Baja 2006
- Elek krónikásai, Írók-költők-alkotóművészek Budapest, 2008
- Az eleki Ament ház monográfiája Budapest, 2008
- Almanach
- Szülőföldem szép határa Budapest, 2010
- A százéves ház, ha beszélni tudna Budapest, 2013
- Az őskutatás gyakorlata-Családfák Budapest, 2014

Dr. Pencz Kornél:

Rózsai (Reith) Antal

Gyód, 1944. - Pécs, 2019.

Javában készülődünk a nyári ágfalvai találkozóra. A távolság miatt kevesen jelezték részvételüket, de Rózsai Antal feleségével, Eszterrel köztük volt. Már elkészült a lista, a szállodai szobák beosztása, amikor berobbant a szörnyű hír: Rózsai Antal váratlanul kórházba került és hamarosan elhunyt. Megdöbbenő! Bár már elmúlt 75 éves, a kor nem látszott rajta, tele volt tetterővel, vidámsággal, amikor utoljára az áprilisi tolnai találkozón láttam.

Most, amikor az őszi rendezvényünket készítettem elő, láttam, hogy most lett volna 10 éve tagunk, járt volna neki a jubileumi medál. 10 év; sok ez vagy kevés? Az ő esetében ez a 10 év olyan volt, mintha kezdettől fogva velünk lett volna, hiszen nagyon aktív volt; nem csak a találkozókra járt-akár messzi földre is-hanem többször írt az újságunk hasábjain is kutatási eredményeiről, az őshaza meglátogatásakor szerzett élményeiről. De nemcsak rövid cikkeket írt, hanem összeállította szülőfaluja, Gyód családkönyvét is az 1720-1960 közötti időszakra, amit 2017-ben jelentetett meg.

Személye nagy veszteség-egyesületünknek is.

Őneki már kijár, ami nekünk még nem: megismerheti személyesen is őseit-odaát...

Nyugodjon békében!

TAGSÁGI HÍREK / MITGLIEDSCHAFTSNACHRICHTEN

Elhunyt tagjaink /Verstorbene Mitglieder:

067 Ament Andor	93 éves / J.a.	Mitgl. seit 2002 <i>óta tag</i>
111 Bolvári Csaba	50 éves /J.a.	Mitgl. seit 2005 <i>óta tag</i>
149 Rózsai Antal	75 éves / J.a.	Mitgl. seit 2009 <i>óta tag</i>

Új tagjaink/ Neue Mitglieder:

209	Pallai Gábor	7624 Pécs, Bartók Béla u. 20.	gaborpallai@yahoo.com
210	Szauer Ágnes	1111 Budapest, Karinthy út 30. 4/57.	agnes.szauer@gmail.com
211	Krausz Szilvia	2336, Dunavarsány, Gyöngyvirág u. 778/8.	krausz.szilvia@gmail.com
212	Farkas Andrea	1152 Budapest, Telek u. 40.	liana722@gmail.com

Seit 10 Jahren Mitglieder / 10 éve tagjaink

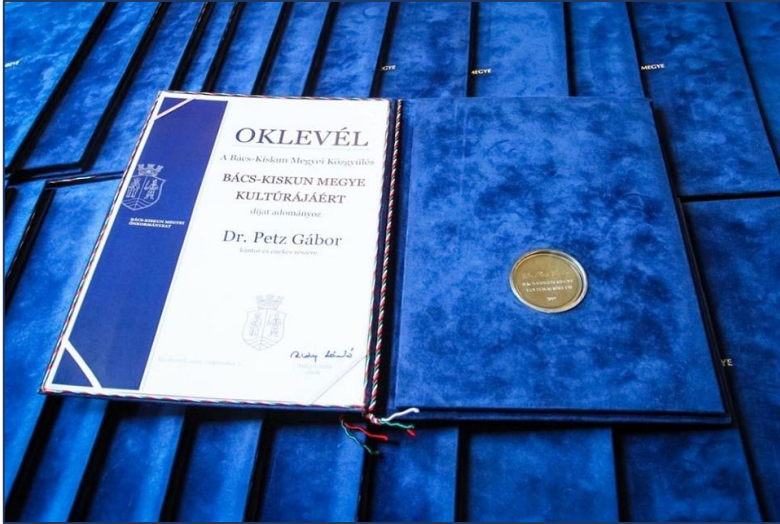
- 147 **Dr. Oszfolk Sándor**
148 **Herczeg László**

Wir sind stolz auf sie / Büszkeségeink

Unserem Gründungsmitglied und früherem Vereinssekretär, Herrn **Dr. Gabriel Petz** wurde die Auszeichnung „Für die Kultur des Komitates Batsch-Kleinkumanei“ verliehen.

Egyesületünk alapító tagja és korábbi titkára, **Dr. Petz Gábor**, a „Bács-Kiskun Megyei kultúrájáért“ kitüntetésben részesült.

Unser Gründungsmitglied und frühere Vereinssekretärin, Frau **Silvia Krasz-Auth** wurde am 13. Oktober 2019 zur ersten Bürgermeisterin der fränkisch-deutschen Gemeinde **Nadasch/Mecseknádasd** gewählt.

Egyesületünk alapító tagját és korábbi titkárát, **Kraszné Auth Szilviát**, 2019. október 13-án a frank-német **Mecseknádasd** község első női polgármesterévé választották

WIR GRATULIEREN IHNEN!

Temetések / Bestattungen

NATTA Antal

(Fotó: Bárdossy Péter)

RÓZSAI Antal

(Fotó: Szurcsik József)

AMENT Andor

(Fotó: Hunyady László)

BOLVÁRI Csaba

(Fotó: Knollné Bakonyi Andrea)

AZ EGYESÜLET KIADÁSÁBAN MEGJELENT KÖNYVEK:

1. Riszt András: Nagypárad község családkönyve 1723-1945
2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)
- ~~3. Amrein Ferenc – Amrein Iлона – Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Meeseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007~~
4. Stefan Rettig - Josef Skribanek † : Vaskút családkönyve 1772 - 1947
- ~~5. Maléth István: Gyoma Evangélikus családkönyve 1835-1918~~
6. Rudolf Keszler: Pilisszentiván (St. Iwan bei Ofen) családkönyve

	<u>Áruk tagoknak</u>	<u>egyesületen kívülieknek</u>	<u>külföldre</u>
1.	3.000,-Ft	3.500,-Ft	25 €
2.	1.500,-Ft	2.000,-Ft	10 €
3.	9.900,- Ft	9.900,- Ft	59 €
4.		ELFOGYOTT	
5.		ELFOGYOTT!	
6.	4.500 ,- Ft	5.500,- Ft	17 €

+ postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!